

Samrådsredogörelse

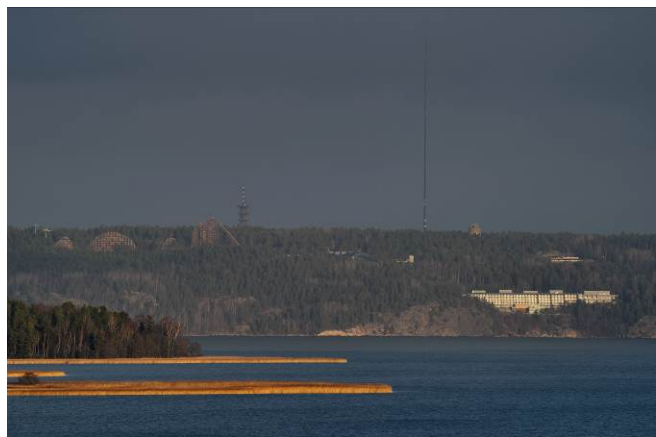
Vårt diarienummer
SPN 2016/0351 214

tillhörande detaljplan för del av fastigheten

Marmorbrottet 1:21

inom Kolmården i Norrköpings kommun

den 3 april 2017

ANTAGANDEHANDLING

Hur samrådet har bedrivits

Allmänt samrådsmöte hölls tisdagen den 28 februari 2017, kl. 18.00 i Råsslaskolans matsal, Råsslavägen 20, Kolmården efter föregående annonsering i lokalpressen.

I övrigt har samråd skett genom remissförfarande med de berörda samt med statliga och kommunala instanser.

De nedanstående synpunkterna har kommit in under remisstiden:

Länsstyrelsen 2017-03-17

Kommunala instanser

Bygg och miljökontoret, bygglov och miljöskydd 2017-03-16

Bygg och miljökontoret, lantmäteri 2017-03-14

Räddningstjänsten Östra Götaland 2017-02-24

Norrköping Vatten och Avfall AB 2017-03-17

Berörda statliga verk, företag och intresseorganisationer

E.ON Värme Sverige AB 2017-03-13

Naturskyddsföreningen 2017-03-17

Trafikverket 2017-03-17

Övriga inkomna synpunkter

Se bilaga. Numrering av synpunktsförfattare följer nummerordningen i bilagan.

Synpunktsförfattare 01 2017-02-23

Synpunktsförfattare 02 2017-03-02

Synpunktsförfattare 03 2017-03-06

Synpunktsförfattare 04 2017-03-08

Synpunktsförfattare 05 2017-03-13

Synpunktsförfattare 06 2017-03-13

Synpunktsförfattare 07 2017-03-13

Synpunktsförfattare 08 201x-00-14

Stadsbyggnadskontoret

Vårt diarienummer
SPN-2016/0351

Synpunktsförfattare 09	2017-03-15
Synpunktsförfattare 10	2017-03-16
Synpunktsförfattare 11	2017-03-16
Synpunktsförfattare 12	2017-03-16
Synpunktsförfattare 13	2017-03-16
Synpunktsförfattare 14	2017-03-16
Synpunktsförfattare 15	2017-03-16
Synpunktsförfattare 16	2017-03-16
Synpunktsförfattare 17	2017-03-16
Synpunktsförfattare 18	2017-03-16
Synpunktsförfattare 19	2017-03-17
Synpunktsförfattare 20	2017-03-17
Synpunktsförfattare 21	2017-03-17
Synpunktsförfattare 22	2017-03-17
Synpunktsförfattare 23	2017-03-17
Synpunktsförfattare 24	2017-03-17
Synpunktsförfattare 25	2017-03-17
Synpunktsförfattare 26	2017-03-17
Synpunktsförfattare 27	2017-03-17
Synpunktsförfattare 28	2017-03-17
Synpunktsförfattare 29	2017-03-17
Synpunktsförfattare 30	2017-03-17
Synpunktsförfattare 31	2017-03-17
Synpunktsförfattare 32	2017-03-17
Synpunktsförfattare 33	2017-03-17
Synpunktsförfattare 34	2017-03-17

Sent inkomna remissvar

Efter att remisstiden har gått ut den 17 mars 2017 har nedanstående yttranden kommit in.

Tekniska kontoret

2017-03-21

Ändringar som gjorts i detaljplanen:

- Tillkommande bestämmelse om att byggnader inte får uppföras inom del av aktuellt planområde, marken prickmarkeras.
- Tillkommande bestämmelse som reglerar högsta nockhöjd för byggnader inom planområdet.
- Tillkommande bestämmelse om utökad lovplikt för trädfällning som skydd för bevarande av tallar.

Ändringar som gjorts i tillhörande planhandlingar:

- Förtydligande i planbeskrivningen angående risken för urlakning från impregneringsmedlet i berg- och dalbanans träkonstruktion.
- Förtydligande i planbeskrivningen, miljökonsekvensbeskrivningen samt tillhörande trafikutredning angående bygglov för parkeringen Locktäppan.
- Förtydligande angående kompletterande utredning av berguv och vattensalamander.

Sammandrag av inkomna synpunkter**Länsstyrelsen**

Rubricerat förslag har insänts till Länsstyrelsen för samråd enligt PBL 5:11. Handlingarna utgörs av plankarta med bestämmelser, planbeskrivning och miljökonsekvensbeskrivning, trafik, buller och miljöutredning.

Planen handläggs med utökat planförfarande enligt PBL (2010:900).

Detaljplanens syfte är att möjliggöra en användning av en del av parken för en berg-och dalbana, kallad Wildfire. Berg-och dalbanan är redan uppförd enligt tidigare meddelat bygglov. Bygglovsbeslutet har efter överklagan upphävts i beslut av Mark-och miljööverdomstolen med skälet att bygglovet bör föregås av detaljplanering där åtgärdens miljöpåverkan och åtgärder för att motverka eventuella negativa effekter kan belysas. Övriga delar av Kolmårdens djurpark är inte planlagda.

I översiktsplanen för landsbygden Norrköping (utställningshandling 2016) är Kolmårdens djurpark utpekad som "Utvecklingsområde för upplevelse och turism i kommunen". Djurparken som ett regionalt viktigt turistmål kommer också till uttryck i den gemensamma översiktsplanen för Linköping och Norrköping som antogs 2010.

Länsstyrelsen delar kommunens bedömning att föreslagen markanvändning överensstämmer med den gällande översiktsplanen.

LÄNSSTYRELSENS SYNPUNKTER

Allmänt

Länsstyrelsen ser positivt på detaljplanen som ett led i att utveckla Kolmårdens djurpark som besöksattraktion. Åtgärderna bedöms kunna få stor betydelse för sysselsättning och ekonomisk tillväxt både för själva djurparken och andra företag inom besöksnäringarna i Kolmården. Med tanke på den satsning som görs för att stärka djurparken är det också mycket värdefullt att initiativ har tagits för att på kort och lång sikt förbättra trafikangöringen och förstärka parkeringskapaciteten vid djurparken.

Kolmårdens djurpark har ett unikt läge i en omgivning med höga natur-, kultur- och rekreationsvärden som skapar en stor potential för utveckling av besöksnäring. Enligt den gemensamma översiktsplanen från 2010 ska en varsam utveckling eftersträvas för området, där "värdena ska skyddas samtidigt som möjligheter att ytterligare vidareutveckla och berika dem tas tillvara" samt att "Besöksnäring, evenemang och samtidskultur i karaktärsfulla miljöer underlättas". Länsstyrelsen anser att Wildfire och detaljplanen är i linje med en sådan planeringsinriktning.

Kontroll enligt kap 11 PBL

"Riksintressen

Planen berör riksintresse enligt 4 kap 3§ miljöbalken, (kustzonsbestämmelser högexploaterad kust) samt riksintressen för naturvård och friluftsliv enligt 3 kap 6§ miljöbalken. Länsstyrelsen bedömer att detaljplanen inte medför risk för påtaglig skada för något av dessa berörda riksintressen.

Miljökvalitetsnormer

Planen bedöms inte medföra att uppfyllandet av någon miljökvalitetsnorm för luft eller vatten påverkas negativt.

Hälsa och säkerhet - buller

Detaljplanen för åkattraktionen Wildfire omfattar en liten del av djurparkens område. Utvecklingen av verksamheten i djurparken under de senaste åren med bl.a. etablering av andra attraktioner har inneburit en väsentlig ökning av antalet besökare och trafiken till anläggningen. Den ytterligare

miljöpåverkan som sker från åkattraktionen Wildfire bedöms dock som måttlig. Så som framgår av bullerutredningen och miljökonsekvensbeskrivningen är det främst besökare i omgivande rekreatiomsområden som riskerar att störas av buller från berg- och dalbanan. Därför är det värdefullt om bullerstörningarna från både Wildfire och andra åkattraktioner följs upp och att möjligheterna till adekvata bullerdämpande åtgärder tas tillvara i det fortsatta arbetet.

De främsta bullerstörningarna vid djurparken härör från besökstrafiken till och från anläggningen. Länsstyrelsen har inget att erinra mot bullerutredningarna och slutsatserna av dessa men vill understryka vikten av att bullerfrågan noggrant följs upp och att eventuella behov av skyddsåtgärder för befintlig bostadsbebyggelse beaktas i den fortsatta trafikplaneringen.

Risk och säkerhet

En berg-och dalbana kan ställa speciella krav på en eventuell räddningsinsats med tanke på höjd och tillgänglighet för räddningsfordon. Ärendet bör därför samrådas med Räddningstjänsten Östra Götaland. Om särskilda hänsyn behöver tas för att hålla området tillgängligt för räddningstjänsten bör detta skrivas in i planen.

Mellankommunala planer

Kolmårdens djurpark har stor regional och mellankommunal betydelse som besöksmål från kommuner både i Östergötland och andra län. Viss trafik som kommer till Kolmården norrifrån går via Jönåker i Södermanlands län. Ökad trafik kan påverka boendemiljön längs vägen och på sikt ge behov av vägombyggnad eller andra förbättringar även utanför Norrköpings kommun. Frågan bör följas upp i den fortsatta trafikplaneringen.

Rådgivande

Naturvård

Inom området finns arter som är skyddade enligt artskyddsförordningen. Länsstyrelsen vill ta del av inventeringsresultatet från den kompletterande inventering som ska utföras under våren 2017 för att kunna göra en bedömning om särskilda hänsyn behöver tas vid utformning av planen.

Länsstyrelsens naturvårdsenhet har tidigare hanterat övrig påverkan på naturmiljön från anläggandet av Wildfire i ett samråd enligt 12 kap 6 § miljöbalken. Länsstyrelsen beslutade då om försiktighetsåtgärder gällande skydd av värdefulla träd under byggnadsskedet, hantering av död ved samt rutiner för hantering av miljöfarliga ämnen. Dessa åtgärder är också tillämpbara under driftskedet.

De äldre tallar som sparats i östra delen av planområdet är värdefulla från naturvårdssynpunkt och bör skyddas med planbestämmelser. På de ytor som skadats av etableringen av berg- och dalbanan inom planområdet vore det

positivt om markskiktet kunde anpassas till omgivande natur för att gynna de arter som finns inom området.

Vid framtida verksamhetsutveckling vid Kolmårdens djurpark behöver det tas ett tidigt helhetsgrepp för att bedöma den kumulativa effekt som flera små åtgärder kan ha på de höga natur- och friluftsvärden som finns i närområdet. Även inom djurparkens område finns höga naturvärden som i möjligaste mån bör bevaras i samband med fortsatt förändring och vidareutveckling av parken. Länsstyrelsen vill uppmärksamma att vid större förändringar av naturmiljön bör samråd med Länsstyrelsen enligt 12 kap 6§ miljöbalken ske.

Kulturmiljö

Arkeologin i området har behandlats tidigare. Länsstyrelsen har inget att erinra mot planen från kulturmiljösynpunkt.

Landskapsbild

I miljökonsekvensbeskrivningen har studier av landskapsbilden gjorts genom fotomontage utifrån foton tagna från platser söder om Bråviken. Norrifrån är berg- och dalbanan inte synlig på grund av topografin. Sammantaget bedöms konsekvenserna på landskapsbilden bli måttliga. Länsstyrelsen instämmer i denna bedömning.

Trafik

Länsstyrelsen ser det som angeläget att trafikfrågorna kring parken successivt följs upp och vidareutvecklas.

Trafikverket har lämnat yttrande med synpunkter på det underlag som tagits fram angående trafikberäkningar och ytterligare studier som behöver göras. Länsstyrelsen delar Trafikverkets synpunkter.

Miljökonsekvensbeskrivningen

Länsstyrelsen bedömer att miljökonsekvensbeskrivningen tillräckligt belyser de miljöfrågor som behöver redovisas på grund av den föreslagna detaljplanen. Ovanstående påpekanden om uppföljning av buller, trafik och kumulativ påverkan på natur- och rekreativmiljöer bör inarbetas i MKB. Länsstyrelsen anser vidare att MKB-handlingen i den samlade bedömningen även bör ha med en jämförelse av det man kallar referenssituationen, dvs. den troliga miljöutvecklingen i området om berg- och dalbanan inte alls hade byggts.

Kommentar: Synpunkterna noteras. Plankartan kompletteras med bestämmelse om utökad lovplikt som skydd för bevarande av tallar enligt länsstyrelsens synpunkt. Remiss har skett med räddningstjänsten som inte har några synpunkter vad gäller tillgängligheten till området.

Kontoret ser positivt på att ett uppföljningsarbete enligt länsstyrelsens synpunkt i fråga om buller, trafik och kumulativ påverkan på natur- och rekreativmiljöer. Miljökonsekvensbeskrivningen kompletteras med en sådan beskrivning under utställningen av planen och redovisas inför antagandet av denna. Referensstation är inlagd i den samlade bedömningen enligt länsstyrelsens synpunkt och beskrivning av möjliga kumulativa effekter vid framtida utveckling av parken framgår i miljökonsekvensbeskrivningen.

Kommunala instanser

Bygg- och miljökontoret

Bygglov och Miljöskydd

Dagvatten: I oktober 2016 inkom ett klagomål gällande urlakning av koppar från impregneringsmedlet i berg- och dalbanans träkonstruktion till dagvatten. Bygg och miljökontoret bedömde att det var mindre troligt att impregneringsmedlet lakar ur koppar i sådan omfattning att det innebär en olägenhet för människors hälsa eller miljön. Byggnads- och miljöskyddsnämnden beslutade den 16 januari 2017 att lämna klagomålet utan ytterligare åtgärd. Det beslutet har därefter överklagats Länsstyrelsen där det ligger i väntan på beslut. Bygg- och miljökontoret har inga synpunkter på dagvattenhanteringen i detaljplanen.

Buller: Bygg- och miljökontoret vill upplysa om att inga klagomål på bullerstörningar från berg- och dalbanan Wildfire inkom under den tid som banan var i drift under 2016. Bygg- och miljökontoret har inga synpunkter på bullerfrågan i detaljplanen.

Plankarta: Bestämmelsen avseende kvartersmark bör förtydligas om vad som får förekomma inom området. Byggnader för berg- och dalbana, servicebyggnader eller andra byggnader för djurparksändamål (t.ex. personalutrymmen med mera). Även byggnadshöjd eller totalhöjd på dessa bör anges samt om det finns ytor där de inte ska placeras, så kallad prickmark.

Kommentar: Plankartan kompletteras med bestämmelse som möjliggör uppförande av byggnader tillhörande anläggningen.

Lantmäteri

Ingen erinran mot förslaget.

Tekniska kontoret

Sammanfattning: Det finns fortfarande flera brister i utredningarna som rör områdets naturvärden. Dessa utredningar behöver fullbordas på ett

tillfredsställande sätt innan ett fullgott yttrande kan ges från naturvårdens håll, och för den delen innan stadsbyggnadskontoret/stadsplaneringsnämnden kan göra en välinformerad avvägning avseende markanvändningens lämplighet.

Kommentar: Synpunkterna noteras. Syftet med en naturvärdesinventering (NVI) enligt standarden SIS 199000:2014 är att beskriva och värdera naturområden för att identifiera biologisk mångfald i ett avgränsat område. Gällande själva detaljplaneområdet (där Wildfire byggts) så gjorde Calluna en fältinventering under försommaren 2014. Det området är därmed inventerat under bra förhållanden. Av de områden som klassades så fick ett område klass 3 (påtagligt naturvärde) och två områden bedömdes som klass 4. Områdena hade alltså tämligen begränsade naturvärden före exploateringen. Vår bedömning är att den NVI som utförts ger tillräckligt bra underlag till att göra en bedömning av graden av påverkan som skett genom att Wildfire byggts. Stadsbyggnadskontoret delar bedömningen att en fältinventering beträffande relevanta fågelarter är nödvändig innan ett antagande av detaljplanen för att verifiera att anläggningen inte försämrar förutsättningarna för artens överlevnad och fortplantning inom området vid eventuell förekomst. En sådan inventering utförs i skrivande stund.

Länsstyrelsen har vid samråd enligt 12 kap. 6 § miljöbalken i samband med bygglovsansökan (2014-10-22) i egenskap såsom tillsynsmyndighet samt förvaltare av statliga naturreservat gjort bedömningen att riksintressena för naturvård, friluftsliv, rörligt friluftsliv och kust och skärgård inte kommer att drabbas av påtaglig skada på grund av anläggningen. Man gjorde även bedömningen att uppförandet av berg- och dalbanan på den aktuella platsen inte motverkar syftena med Marmorbrukets och Bråvikenbrantens naturreservat eller strider mot deras föreskrifter.

Inte heller i yttrandet till detta samråd bedömer länsstyrelsen att anläggningen medför risk för påtaglig skada för något av de berörda riksintressena. Den ytterligare miljöpåverkan (buller) som sker från Wildfire, utöver djurparken i övrigt, bedöms som måttlig. Länsstyrelsen ser det som värdefullt om bullerstörningarna från både Wildfire och andra åkattraktioner följs upp och att möjligheterna till adekvata bullerdämpande åtgärder tas tillvara i det fortsatta arbetet.

Stadsbyggnadskontoret delar länsstyrelsens bedömningar och anser att de har stöd i naturvårdsverkets Handbok 2005:5 Riksintresse för naturvård och friluftsliv stycke 3.3.1 Allmänna råd – påtaglig skada. Enligt denna är en skada att bedömas som påtaglig om den är irreversibel med avseende på något värde som utgör grunden för riksintresset eller om negativ inverkan sker under begränsad tid som kan bli så stor att området i något avseende förlorar sitt värde som riksintresseområde. Stadsbyggnadskontoret bedömer, baserat på detaljplaneförslagets miljökonsekvensbeskrivning att åtgärdens bullerpåverkan inte är av en sådan omfattning och varaktighet i området att så blir fallet. Kontoret ser positivt på att ett uppföljningsarbete sker och att eventuella bullerdämpande åtgärder som i samband med detta bedöms möjliga genomförs.

Stadsbyggnadskontoret

Vårt diarienummer
SPN-2016/0351*Räddningstjänsten Östra Götaland*

Ingen erinran mot förslaget.

Norrköping Vatten och Avfall AB

Ingen erinran mot förslaget.

Berörda statliga verk, företag och intresseorganisationer*E.ON Värme Sverige AB*

Ingen erinran mot förslaget.

Naturskyddsföreningen

Naturskyddsföreningen anser att berg- och dalbanan Wildfire är olämpligt placerad i den riksintresseklassade Kolmårdsbranten. Enligt expertutlåtanden hotar Wildfire god bevarandestatus för Berguv och Pilgrimsfalk som häckar i området. Wildfire är också olämpligt placerad i det riksintresseklassade friluftsområdet främst på grund av buller och skrik från banan. Friluftslivet i Marmorbrottets naturreservat och Natura 2000-område blir lidande på ett oacceptabelt sätt.

Om man i tillståndsprocessen kommer fram till att banan kan vara kvar behöver följande åtgärder vidtas:

- Trafikfrågorna vid huvudentrén detaljplanläggs så att en miljöanpassad och trafiksäker miljö skapas.
- Naturvärdesinventeringar genomförs under vår- och sommartid när intressanta arter kan inventeras.
- Bestämmelse ”marklov” införs för ytterligare påverkan på naturmiljön inom planområdet.
- Redan påverkad mark naturanpassas.
- Kompensatoriska åtgärder vidtas för den skada banan gör på natur- och friluftsliv.

Bakgrund

Kolmårdens Djurpark invigdes 1965. Syftet med parken var då att visa djur i Kolmårdsnaturen. Ingen detaljplan finns för parken.

Djurparken ligger till stor del i riksintresseklassade områden för naturvården.

Hela området från Kvarsebovägen ner till Bråviken är utpekad som riksintresse för friluftsliv. Det är ett värdefullt område för friluftsliv. Slingor av Östgötaleden går ner till Bråviken.

Bråvikenförkastningen domineras av hållmarkstallskog. På flera platser av urskogskaraktär. Marken är oftast storblockig och kuperad med vackra renlavhällar och bitvis mycket blåmossa. Förkastningen är sydvänd och i berggrunden finns urkalksten vilket ger området en unik flora och fauna.

I Kolmårdsbranten häckar ett av Östergötlands sju par pilgrimsfalkar. Arten är rödlistad i kategorin nära hotad, NT. Återkolonisering av arten i Östergötland går långsamt, så det häckande paret i Kolmårdsbranten är mycket viktig. De är känsliga vid häckning. Höga och bullrande anläggningar riskerar att störa både falkarna och deras bytesdjur.

Berguv är också rödlistad i kategorin nära hotad, NT. Den häckar i Kolmårdsbranterna. Arten har en negativ populationsutveckling i Sverige. De är ytterst känsliga för störningar. Pilgrimsfalk och berguv konkurrerar om reviren. Berguven brukar vinna i konkurrensen.

År 2005 fastställdes Marmorbrukets Natura 2000-område. Se fig. 3. I reservatsbestämmelsernas beskrivning av området anges att området är välbesökt av såväl fritidsfiskare, badgäster som flanörer som njuter av kultur och natur. År 2012 bildades Marmorbrukets naturreservat. Se fig. 2 och 3.

Parken har på senare år utvecklats mer och mer till en nöjespark med åkattraktioner och evenemang. 2015 öppnades Bamses Värld. Bamses hus, utomhusteater, butik, restaurang med mera byggdes inom ”djurhållningsanläggning” enligt bygglovet för husen. Bygglovet togs på delegation utan att vara uppe för beslut i Bygg- och miljöskyddsnämnden. Sommaren 2015 blev trafikbesvären extra stora och besöksrekord slogs. Ljud från teaterföreställningarna och berg- och dalbanan i Bamses värld stör de närboende och ljudet hörs flera kilometer runt parken. Djurparkens ägare har ambitionen att öppna en ny attraktion varje år för att locka fler besökare. Satsningen på berg- och dalbanan Wildfire gjordes för att locka barnfamiljer med äldre barn och en ny kundgrupp för övrigt. Man siktar på att få 1 miljon besökare per år. Djurparken är den mest besökta turistattraktionen i länet.

Åkattraktionerna i Djurparken har inte bygglov. De har setts som en komplettering. Nordväst om Delfinariet finns berg- och dalbanan Delfinexpressen och Gungan. I Bamses värld finns en berg- och dalbana och fler attraktioner är på gång.

April 2014 hölls en presskonferens där planerna för Wildfire presenterades. Mark köptes in nordväst om Delfinariet och Djurparkens staket flyttades ut. Skog avverkades inom ett stort område, marken bereddes och flera hundra plintar monterades på plats innan man fick bygglov.

Maj 2015 fick Djurparken bygglov för byggnaderna i Bamses värld. Det gäller butik, restaurang, teaterbyggnad, wc-byggnad och Bamses hus. Bygglovet gavs ”inom befintlig djurhållningsanläggning” i Djurparken. I ansökan för bygglovet specificeras objektet som djurhållningsanläggning. Åkattraktionerna i Bamses värld har inte bygglov.

Augusti 2014 gjordes en naturvärdesinventering i banområdet. Marken var redan kraftigt påverkad av trädfällningar, markarbeten och grundläggningar

för banan. En miljökonsekvensbeskrivning togs fram utan samråd enligt miljöbalken.

I september 2014 föll en dom i Växjö Tingsrätt Mark- och miljödomstolen Mål M 4211-11. Domen tillåter Djurparken att ta vatten från Lövsjön norr om Djurparken. Som motivation anges att det i dammarna i Djurparken finns rödlistade arter såsom vitkindade gäss och mindre och större vattensalamander.

I oktober 2014 beviljades Wildfire bygglov. I september lämnade Djurparken in en anmälan till Länsstyrelsen om samråd enligt 12 kap. 6 § miljöbalken. Klartecken för byggnadsarbetena gavs i oktober av Länsstyrelsen. De hänvisade till MKBn som konstaterar att Hasselsnoken endast kommer att påverkas försumbart. I beslutet skriver Lst att de inte har kunnat identifiera några ytterligare naturvärden. Länsstyrelsen klandrar också Djurparken för att de startat byggåtgärderna innan samråd skett.

December 2014 inhyrde Länsstyrelsen byggarbetena i väntan på att överklagandena av bygglovet skulle avgöras.

Januari 2015 utfärdade Bygg- och miljöskyddsnämnden en byggsanktionsavgift på 440 000 kr eftersom byggarbetena hade påbörjats innan startbesked. Tjänstemännen förordade en dubbelt så hög avgift eftersom skadorna på marken var så stora innan bygglov och startbesked gavs. Ett interimistiskt startbesked gavs. Det gäller tills överklagandet av bygglovet upphört.

Februari 2015 upphävde Länsstyrelsen bygglovet och beslutade att en detaljplan behöver göras innan bygglov kan ges. Beslutet kan man läsa här <http://www.lansstyrelsen.se/ostergotland/SiteCollectionDocuments/Sv/samhallsplanering-ochkulturmiljo/>

403-11066-14%20Marmorbrottet%201%2011%20m%20fl.pdf

Länsstyrelsen menar att påverkan på riksintresset för friluftsliv enligt 3 kap MB och riksintresset för rörligt friluftsliv enligt 4 kap MB samt på naturreservaten blir betydande. Det finns områden inom riksintressena där den ekvivalenta ljudnivån uppgår till 50 dBA istället för maximalt 35 dBA. Visuellt påverkas också upplevelsevärde. Beslutet överklagades av Djurparken.

Juni 2015 fastställde Mark- och miljödomstolen bygglovet. Byggarbetena återupptogs på Djurparkens egen risk. Närboende begärde och fick provningstillstånd i Mark- och miljööverdomstolen.

Under 2015 öppnades Bamses värld och parken fick ett besöksrekord på 740 000 besökare under året. Trafikbesvären blev svåra under högsäsongen. Bilkö sträckte sig från E4:an till Djurparken. Närboende och personer som utövar friluftsliv flera kilometer kring parken besväras av ljud från teater och åkattraktioner i Bamses värld. Utomhuskonserter hålls dessutom i området nordväst om Delfinariet. Ljudet är mycket högt i Marmorbrukets naturreservat intill.

2016 öppnades en ny parkering med separat entré till Djurparken väster om stora parkeringen och huvudentrén. Svåra trafiksituationer noterades med

gående och cyklande mellan parkeringarna vid Kvarsebovägen. Bussar blockerar korsningen och vägen till Vildmarkshotellet med mera.

I juni togs berg- och dalbanan i drift. Byggnadsnämnden beslutade om ett interimistiskt startbesked som upphör när överklagandena för bygglovet upphört.

27 okt 2016 upphävdes bygglovet av Mark- och miljööverdomstolen.

Domen kan man läsa här:

<http://www.markochmiljooverdomstolen.se/Domstolar/markochmiljooverdomstolen/P%206782-15%20Dom%202016-10-27.pdf>

I korthet innebar domen att:

1. Trafikfrågorna kräver en detaljplan.
2. Det råder osäkerhet om bullerstörningarna från banan.
3. Det går inte att utesluta att rödlistade djurarter påverkas av berg- och dalbanan.
4. Det kan antas att berg- och dalbanan medför en betydande miljöpåverkan.
5. Prövningen av berg- och dalbanan borde föregås av detaljplanering där banans miljöpåverkan kan belysas, möjliga åtgärder för att förebygga, hindra eller motverka den eventuella negativa miljöpåverkan.

Arbete med en detaljplan för banområdet startade omedelbart. 16 feb 2017 lades förslag på detaljplan för banområdet ut på samråd. Figur 9 visar plankartan.

Berg- och dalbanan har medvetet placerats i utkanten av Djurparken så att ljudet från den inte ska störa Djurparkens övriga delar. Banans första utförlöpa är vänd åt väster mot en dalgång. Vid närmaste höjd västerut ligger Marmorbrukets naturreservat och Natura 2000-område.

R1 betecknar Djurpark, berg- och dalbana får finnas. +höjden betecknar högsta totalhöjd över nollplanet. Inga övriga bestämmelser föreslås för utformningen av området. Kvarvarande skog inom planområdet ska alltså kunna avverkas.

I planhandlingarna refereras till en nyligen utförd naturvärdesinventering av hela djurparkenområdet: Press, A. Rosenqvist O (2016). Inventeringen är i sin ursprungliga utformning belagd med sekretess eftersom den innehåller uppgifter om rödlistade arter. En bearbetad version av utredningen benämnd Naturvärdesinventering av Kolmårdens djurpark, underlag för naturvärdesbedömning och detaljplanearbete Calluna AB, daterad 2017-02-15 blev tillgänglig 20 feb. Inventeringen gjordes 9-14 november 2016 då det låg drygt 5 cm snö på marken vilket gör att inventeringen inte uppfyller standarden för naturvärdesinventeringar. Rapporten konstaterar att en inventering under sommarmånaderna skulle sannolikt ge intressanta fynd. I rapporten kan man också läsa att området där berg- och dalbanan byggs ligger nära ett större sammanhängande område med höga naturvärden och hade innan exploateringen en liknande karaktär med hällmark med gamla tallar samt varierad topografi med skrevor och branter.

Det anges i naturvärdesinventeringen att hasselnok förmodligen har en ganska stor population i området där Djurparken ligger och större

vattensalamander förekommer bland annat i några av de vatten som skapats i och i anslutning till djurhäggen. Hasselsnoken och större vattensalamander ingår i art- och habitatdirektivet och har beteckningen N som kräver noggrant skydd. Det föreslås i naturvärdesinventeringen att ett antal områden i Djurparken undantas från framtida exploatering så att hasselsnoken och större vattensalamander gynnas genom en eventuell kompensatorisk åtgärd för bygget av Wildfire.

En publik version av rapporten Sammanfattning och bedömning av skyddade arter, Calluna, 2017-03-06 blev tillgänglig 2017-03-09. Rapporten behandlar observerade och förmodade skyddsvärda arter inom parkområdet och omgivande landskap. Följande arter har observerats: Hasselsnok, större vattensalamander, berguv, spillkråka, gröngöling, mindre hackspett, bivråk, havsörn, nattskärja, vitkindad gås, kungsfågel, pilgrimsfalk, duvhök, stare, talltita, grå flugsnappare, gråsparv, järnsparv, kråka, domherre, gulsparv, tornseglare och fladdermöss.

Det konstateras i planhandlingarna att Djurparkenområdet är till 80 % exploaterat. 20 % av den ursprungliga naturen är kvar. Naturen har dock kraftigt gallrats ut. Naturskyddsföreningen har med brev och uppvaktning hos Djurparken påtalat det negativa med detta. Naturvärdesinventeringen från 2016 har kartlagt 56 områden med naturvärdesklass. En kompletterande inventering av berguv ska göras våren 2017.

Till planhandlingarna hör en miljökonsekvensbeskrivning. Den konstaterar att om fler områden tas i anspråk av Djurparken västerut, såsom Översiktsplan Landsbygden anvisar, kan det strida mot artskydds- och Natura 2000-bestämmelserna.

Anvisningar om högsta bullernivå i friluftsområden finns angivna i Naturvårdsverkets rapport 6538 Vägledning om industri- och annat verksamhetsbuller. Dagtid mellan 06-18 bör inte bullernivån överstiga 40 dBA. Kväll, natt och dagtid lör-, sön- och helgdagar inte överstiga 35 dBA.

Enligt Artskyddsförordningen ska ett antal uppräknade hotade djur och växter skyddas. Inom och nära Djurparken finns några av dessa arter. Inför en påverkan på dessa arter ska verksamhetsutövaren samråda med Länsstyrelsen. Om god bevarandestatus inte kan garanteras ska dispens från Artskyddsförordningen sökas. Dispens kan bara ges till överskuggande samhällsintressen. Med samhällsintresse menas till exempel militära anläggningar eller åtgärder för att göra en trafikfarlig korsning säker. Privata intressen kan inte få dispens.

Naturskyddsföreningens synpunkter

Naturskyddsföreningen anser att det är olämpligt att bygga en berg- och dalbana på platsen eftersom skyddsvärd natur och friluftslivet påverkas på ett oacceptabelt sätt.

Påståendena i miljökonsekvensbeskrivningen att gynnsam bevarandestatus för berguv och pilgrimsfalk inte påverkas stämmer inte med

expertutlåtanden som lades fram vid Mark- och miljööverdomstolens förhandlingar från Lars Gezelius, Lars Hedenström och Peter Hellström. De menar att Kolmårdsbranterna inte tål störningar av en stor berg- och dalbana om arterna ska fortleva. Kompletterande undersökning av berguv ska göras senare under vår och sommar 2017. När den är gjord är det mer möjligt att dra slutsatser om bergovens bevarandestatus i området.

Miljökonsekvensbeskrivningen framför argumentet att naturreservatet redan är bullerpåverkat av befintliga attraktioner nordväst om Delfinariet och att berg- och dalbanan inte tillför så mycket högre bullernivåer. Även Bamses värld påverkar ljudbilden anges i miljökonsekvensbeskrivningen. Naturskyddsföreningen menar att man inte kan använda övriga åkattraktioners buller som argument att Wildfire också kan bullra. Är det så att övriga åkattraktioner och utomhusaktiviteter med högtalare ska tillåtas bullra mer än Naturvårdsverkets gränsvärden borde detta stödjas av detaljplaner för övriga attraktioner i Parken först.

En bättre redovisning behöver göras av mark- och naturförhållandena i planområdet innan trädfällning, markberedning och grundläggning gjordes. I naturvärdesinventeringen påstås att Wildfire-området mestadels består av magra, artfattiga hållmarker med ringa intresse för salamandrar och ormar. Våtmarken/kärret med rester av öppna vattenytor belägen i södra delen avfärdas likaså som mindre värdefull för större vattensalamander. Påståendet i rapporten saknar grund i form av en riktad inventering med syfte att belägga förekomst av groddjur i området. Man bör ställa frågan var större vattensalamander lekte innan dammarnas tillkomst i Djurparken. Befintliga naturliga våtmarker i området hade troligtvis en stor betydelse.

Naturvärdesinventeringen är gjord under en olämplig tidpunkt med snö på marken. Den har inget bevisvärde för boplatser eller övervintringsmiljöer för vare sig hasselsnok eller större vattensalamander. Angående större vattensalamander och andra förekommande groddjur påvisar naturvärdesinventeringen endast lämpliga lek miljöer, det vill säga de dammar i området som djuren nyttjar under kort tid av året, i maj till juni. Ingen analys är genomförd om djurens möjliga vandringvägar och livsmiljöer under övriga året. Därutöver saknas det uppgifter om övriga groddjur som är möjliga att påträffa i området, såsom mindre vattensalamander, vanlig groda, åkergroda (som även är listad och skyddad i habitatdirektivet) samt vanlig padda.

I miljökonsekvensbeskrivning avsnitt 9.1.2 bedöms att planområdet inte är en särskilt lämplig livsmiljö för hasselsnok och större vattensalamander. Naturskyddsföreningen håller inte med om denna bedömning. Se fig. 4 där fynd av hasselsnok inom banområdet är registrerade. Fig. 5 och 6 visar lämpliga miljöer för hasselsnok och större vattensalamander i och i direkt anslutning till banområdet.

Djurparken har i miljökonsekvensbeskrivningen förklarat att banområdet ligger strategiskt till för Parkens anläggningar. Om inte berg- och dalbanan hade byggts så hade andra anläggningar byggts, hävdar företrädare för Djurparken. Naturskyddsföreningen menar att detta inte är ett argument med bäring. Alla byggåtgärder i naturvärdesklassad mark behöver miljöprövas.

Ljudutbredningskartorna saknar markeringar av Djurparkens gränser och gränserna för Marmorbrottets naturreservat och Natura 2000-områden. Det är därför svårt att bilda sig en uppfattning om vilka områden som påverkas av buller över 35 dBA. Eftersom hela området är utpekad som riksintresse för friluftslivet menar Naturskyddsföreningen att all mark fram till Djurparkens staket ska betraktas som friluftsområde som inte får ha högre ljud än 40 dBA dagtid på veckodagar eller 35 dBA kvällar, nätter och helgdagar.

En redogörelse för ekosystemtjänsterna för planområdet och dess närhet saknas. Sverige har satt upp som etappmål för att uppnå miljömålet Biologisk mångfald att ekosystemtjänsterna ska vägas in i olika typer av planer.

Om man i tillståndsprocessen kommer fram till att banan kan vara kvar behöver följande åtgärder vidtas:

- Trafikfrågorna vid huvudentrén detaljplanläggs så att en miljöanpassad och trafiksäker miljö skapas.
- Natuvärdesinventeringar genomförs under vår- och sommartid när intressanta arter kan inventeras.
- Bestämmelse ”marklov” införs för ytterligare påverkan på naturmiljön inom planområdet
- Redan påverkad mark naturanpassas.
- Kompensatoriska åtgärder vidtas för den skada banan gör på natur- och friluftsliv.

Föreslagen detaljplan som bara täcker området för själva berg- och dalbanan är inte förenlig med mark- och miljööverdomstolens dom från oktober 2016. I domskälen fastslås att detaljplan behöver göras för trafikfrågorna. De åtgärder som vidtas för att förbättra trafiksituationen räcker inte. Det kommer fortsätta att vara trafikchaos med uppenbara trafikfaror om inte gång- och cykeltrafiken får egna banor, på- och avstigningsplatser ordnas för turistbussar och bilar, göra det möjligt för bussar att svänga in och ut från vägen till Vildmarkshotellet utan att blockera övrig trafik med mera. I planbeskrivningen avfärdas behovet av gång- och cykelbana utefter Kvarsebovägen med att få gå och cyklar där idag. I planbeskrivningen finns inget resonemang om hur mycket en sådan bana skulle användas om den fanns. En betydande GC-trafik från Krokek till Djurparken, Vildmarkshotellet och naturreservaten anser Naturskyddsföreningen är trolig.

Det redovisas inte i handlingarna hur gränsen till Djurparken har gått innan banan byggdes. Markköp och utvidgning åt sydväst har gjorts. En granskning av underlagsmaterialet till miljökonsekvensbeskrivningen har för Naturskyddsföreningen försvårats eller omöjliggjorts eftersom vissa rapporter är belagda med sekretess. Det innebär att Plan och bygglagen 5 kap 11c§ och 12§ inte efterföljs. Enligt paragraferna ska planeringsunderlag som har betydelse för bedömning av förslaget vara tillgänglig under samrådtiden.

Följande detalj i planbeskrivningens text har vi upptäckt:

Sid 7. Art- och områdesskydd. "Bråvikens förvaltningssystem" måste vara "förkastningssystem"!

Kommentar: Synpunkterna noteras. Anläggningens påverkan på trafiken är belyst i detaljplanen. De åtgärder som på kort och lång sikt har utförts och ska utföras för att säkerställa en god trafiksituation relaterat till djurparken är geografiskt utspridda och kräver olika typer av administrativa åtgärder – i något fall detaljplaneläggning. Stadsbyggnadskontoret bedömer därmed att tillräcklig hänsyn tagits till trafikfrågorna, initiativ har tagits för att på kort och lång sikt förbättra trafikangöringen och förstärka parkeringskapaciteten vid djurparken.

I naturskyddsföreningens yttrande hänvisas till naturvårdsverkets rapport 6538. En rimlighetsavvägning (se sidan 16 i nämnda rapport) måste göras i varje enskilt fall i förhållande till riktlinjerna. Riksintresset för friluftsliv täcker ett mycket stort område längs Kolmårdsbranten (från Bodaviken till Säter). Det kan konstateras att bullret inte överstiger 35dBA ekvivalent nivå vid något av de besöksmål där besökare i huvudsak uppehåller sig som finns inom riksintresset och naturreservatet (exempelvis vindskydd och strand för fiske). Stadsbyggnadskontoret anser inte att det är rimligt att ljudnivån inte skulle få överstiga denna nivå under helger eller 40 dBA ekvivalent nivå dagtid övriga dagar inom riksintresset utanför djurparkens staket. Kontoret ser det dock som en utgångspunkt att buller i möjligaste mån begränsas utifrån verksamhetens förutsättningar. Se ytterligare kommentar kring buller till yttrande från tekniska kontoret ovan.

De naturvärdesinventeringar som genomförts bedöms i huvudsak som tillräckliga. Inget tyder på att bevarandestatusen skulle vara hotad för någon art i området på grund av anläggningen. Kompletterande inventering av berguv sker i skrivande stund och en komplettering kommer ske med inventering av vattensalamander i det område som naturskyddsföreningen pekat ut. Pilgrimsfalk har genom dess utbredning och flygvägar inte bedömts påverkas.

Stadsbyggnadskontoret välkomnar framtida åtgärder från djurparkens sida för att naturanpassa ianspråktagen terräng och öka den biologiska mångfalden inom djurparksområdet och i dess omgivningar.

Beträffande konsekvenser av framtida åtgärder för djurparkens utveckling görs de tidiga bedömningarna inom den översiktliga planeringen och i detalj när respektive åtgärd blir aktuell.

Plankartan kompletteras med bestämmelse om utökad lovplikt som skydd för bevarande av tallar enligt länsstyrelsens synpunkt. Delar av planområdet prickmarkeras vilket innebär att byggnader inte får uppföras.

Ett flertal arter i framtagna utredningar omfattas av artskydd enligt 4 och 6-9§§ artskyddsförordningen (2007:845) varför utredningarna är sekretessbelagda. Sammanställning av befintligt material om skyddade arter

har tagits fram som publika versioner som allmänheten kunnat ta del av. Ansökan om upphäva sekretesskyddet kan göras hos kommunen.

Trafikverket

Trafikverket anser att det är viktigt att Sjöfartsverket, Norrköpings flygplats samt Försvarsmakten erhåller samma remiss.

Det aktuella planområdet är avgränsat till att gälla bara ytan för berg- och dalbanan vilket innebär att Trafikverket inte har något att erinra mot detaljplanen, men i den aktuella samrådshandlingen står på sidan 14 ”Wildfire har under första året efter invigningen inte medfört någon trafikökning (Ramböll, 2017-01-16)”. Det är önskvärt att kommunen tydliggör anledningen till denna skillnad mellan bygglovsprocessens underlag och detaljplanen eftersom antalet besökare har inverkan på planerade åtgärder för att förbättra trafiksituationen. Till den aktuella detaljplanen bifogas ”Trafik, buller och miljöutredning för Kolmårdens djurpark Ramböll 2017-01-16. Efter samtal med aktuell konsult framkom att denna utredning baseras på mätta fordonsflöden från år 2014 vilket innebär att denna utredning behöver uppdateras eftersom besöksantalet som redovisas på sidan 9 visar år 2010-2014 under 500 000 per år och år 2015 över 700 000 besökare per år. I ovanstående utredningen redovisas även på sidan 14 en ny planerad parkeringsplats för 1000 fordon benämnd 5 i figur 8. Eftersom denna parkering ligger på norra sidan om länsvägen behöver besökstrafiken göra en vänstersväng vilket innebär att även denna nya infart bör studeras ur trafiksäkerhets- och framkomlighetssynpunkt.

Kommentar: Synpunkterna noteras. Underlagsutredningen baserades på mätvärden från 2014. Analys visar att den aktuella mät dagen var huvudparkeringen fullbelagd, vilket gör att utredningens slutsats blir oförändrad. Aktuell utredning uppdateras och tydliggörs.

Parkeringsytan västra reservparkeringen angörs från väg 903 via en enkelt anordnad infart. Trafikverket beslutade 2016-04-06 tillstånd för anslutningen. I beslutet står att siktförhållandena är tillfredsställande och det finns idag inget som tyder på att den planerade anslutningen försämrar trafiksäkerheten och framkomligheten på den allmänna vägen, så länge som anslutningen byggs enligt Trafikverkets utformningsanvisning. Aktuell utredning uppdateras och tydliggörs.

Övriga inkomna synpunkter

Numrering av synpunktsförfattare följer nummerordningen i bilagan.

Synpunktsförfattare 01

Sammanfattning: För mig är det helt otänkbart att banan ska få vara kvar på det sätt som den byggts på. Den förstör parkens unika miljö på ett mycket utmärkande sätt och kan ses från stora delar av parken. Dessutom syns den på långt håll även utanför parken. Enligt djurparken skulle den föra

minimalt med oväsen och inte störa varken djur eller besökare. Jag som besökare blir mycket störd av dess oväsen som kan höras över stora delar av parken, exempelvis låter liften relativt mycket. Skrikande besökare stör också mycket, framför allt utanför delfinriet där första nedförbacken ligger. Om banan får stå kvar skulle jag starkt rekommendera att någon form av bullerplank sätts upp här.

Kommentar: Synpunkterna noteras. Se kommentar angående buller tillhörande yttrande från tekniska kontoret och naturskyddsföreningen ovan.

Synpunktsförfattare 02

Sammanfattning: Min förhoppning är att ett antagande tar fasta på att naturvärden ges ett långsiktigt bevarande av den "orörda" naturen i Kolmården. Att man följer de regler som finns är grundläggande för en rättsstat och kommunen har enligt allmän uppfattning "sneddat" lite väl kraftigt i frågan om bygglov. Eftersom berg- och dalbanan, har uppförts på fel plats, utan hänsyn till omgivningen med riksintresse för friluftsliv, genom olaglig hantering och utnyttjande av ett rättsligen olämpligt bygglov ska det uppförda Wildfire avlägsnas, som svartbygge i enlighet med bygglagens bestämmelser.

Kommentar: Synpunkterna noteras.

Synpunktsförfattare 03

Sammanfattning: Av handlingarna i ärendet framgår klart att det är fullständigt klart att man kan lägga en ny detaljplan som innehåller en berg- och dalbana. Det går säkert att förbättra detaljplanen under resans gång, med små ändringar. Djurparken behöver dessutom kompenseras för de extrakostnader de fått på grund av den felaktiga hanteringen från bygglovskontorets sida. I den händelse att den nya planen överklagas, så bör naturligtvis djurparken få använda berg- och dalbanan till ett slutligt besked vunnit laga kraft. Detta för att eliminera riskerna om ett kraftigt skadestånd från djurparken. Med facit i hand så vet vi att de befarade skriken var kraftigt överdrivna. Där man idag vet att grannarna inte har några problem med buller från berg- och dalbanan som kraftigt stör dem.

Kommentar: Synpunkterna noteras.

Synpunktsförfattare 04

Sammanfattning: All hänvisning till en ännu inte lagakraftvunnen översiktsplan måste utgå ur planhandlingarna. Det är kommunen som svarar för miljökonsekvensbeskrivningen och inte den eventuella framtida verksamhetsutövaren. Detaljplanen måste, för att kunna antas, säkerställa att ljudmiljön i naturområdet inte försämras, på ett oacceptabelt sätt, sedan dess bildande.

Kommentar: Hänvisning har skett till samtliga översiktliga planeringsdokument och dess status angivits, hänvisningen till utställningsförslaget till översiktsplanen för landsbygden bedöms lämplig och kvarstår. Miljökonsekvensbeskrivningen är en planhandling som kommunen ansvarat och ansvarar för. Kommunen har samma ansvar vad gäller utredningar som tagits fram som underlag till detaljplanen. Se kommentar angående buller tillhörande yttrande från tekniska kontoret och naturskyddsföreningen ovan.

Synpunktsförfattare 05

Sammanfattning: Kolmårdens Djurpark och Vildmarkshotellet ligger där det gör och har tidigare godkänts för bygglov av inblandade myndigheter och att man då inte ska kunna få växa på den platsen vore ju märkligt. Att byråkratiskt krångel kan göra att man hamnar i en sådan här situation är skrämmande och visar på någon form av systemfel. När ett fåtal människor kan driva ett sådant här ärende som den stora majoriteten av kommuninnevanarna är positiva till kan det inte längre kallas demokrati. Flera av de klagande bor inte ens här eller i närheten. Det mest fantastiska är att man som liten lokal företagare får chansen och förtroendet att göra så stora projekt. Vi har tillsammans med flera lokala småföretagare i andra yrkesgrupper skapat ett stort nätverk som gör oss både unika och konkurrenskraftiga. Vi har de senaste tre åren haft mellan 20-25 lokala personer igång på dessa arbetsplatser som alla betalar skatt i Norrköping. Vi kunde lika gärna haft en situation där beställaren använder sig av (billig) utländsk arbetskraft och kommunen hade då gått miste om stora skatteintäkter som man nu istället fått in. Om Kolmårdens Djurparks utveckling nu stoppas kommer det få allvarliga konsekvenser för oss som företag och för Kolmården som samhälle. Framför allt tror jag att nuvarande ägares investeringsintresse kommer att svalna betydligt och det vore förödande för oss alla. Slutar man investera riskerar man hela parkens framtid och hur många av våra ungdomar har inte haft sin första kontakt med arbetslivet i form av sommarjobb där.

Kommentar: Synpunkterna noteras.

Synpunktsförfattare 06

Allmänt

Kolmårdens djurpark startade uppförandet av berg- och dalbanan "Wildfire". 2014 utan något som helst bygglov eller undersökningar. Efter en anmälan sökte djurparken bygglov som beviljades ganska omgående. Bygglovet överklagades och upphävdes i sista instans Mark- och miljööverdomstolen i dom P 6782 den 2016-10-27. Domen krävde att en planläggning var nödvändig som ett underlag för ett nytt ev. bygglov.

Djurparken anses värdefull för kommunen då det är länets största turistattraktion och kopplar berg- och dalbanan som ett villkor för att

djurparken ska finnas kvar. Kommunen försöker nu med alla medel att genomföra planen som ska tillåta anläggningen i nuvarande utförande.

Wildfire ligger på ett område som är klassat som riksintresse för naturvård. Det omges även av två naturreservat, Marmorbruket och Bråviksbranten. Dessa är också klassade som riksintresse samt att Marmorbrukets reservat även är ett Natura 2000 område som då ingår i ett europeiskt nätverk med skärpta regelverk. Bråviksbranten är värdefull som en följd av dess läge mot söder, bergrunden samt dess flora och fauna. Många rödlistade arter finns i området och är ett mycket populärt utflyktsmål för friluftsmänniskor samt de som vill komma bort från stadens ljud och stressade miljö. Upplevelsevärdet i naturreservatet är nu till stor del borta efter erfarenheter från endast en säsong med banan i drift.

Marken för djurparken är i gällande översiktsplan utsatt som djurpark och friluftsområde. Användningen ska vara det som den är bäst lämpad för och företräde ska ges åt natur och friluftsliv.

Djurparken är redan idag i en trängd situation då intresset för djurparker minskar och därmed lönsamheten. Man söker då nya vägar genom att öka utbudet med nöjesattraktioner, event osv. Wildfire har medfört betydande miljöpåverkan i området med dess ljudstörningar, visuella effekter och ev. påverkan på djurlivet. Denna påverkan och lämpligheten av anläggningen i denna miljö ska klarläggas i denna planläggning.

Planförslaget har resulterat i att man trots många motstridiga uppgifter ansett att området är lämpligt för berg- och dalbanan. Bedömningen har dock utförts av tjänstemän som inte ens besökt de aktuella naturintressena vilket måste vara kontroversiellt.

Politikerna har missförstått planen som gäller lämpligheten av banans placering och Kopplar detta istället till djurparkens överlevnad, arbetstillfällen och kommunens attraktionskraft som ju är en helt annan fråga även om det har ett visst sammanhang.

Synpunkter

Översiktsplanen ÖP

I detaljplanen hänvisas till den nya översiktsplanen landsbygd som är under sammanställning efter samråd. Den nya översiktsplanen är dock inte gällande ännu och man kan således inte referera till denna. I befintlig översiktsplan antagen av kommunfullmäktige 2010 är området utpekad som djurpark i ett område med höga rekreativvärden. "I områden med stora attraktiva natur- kultur- och rekreativvärden eftersträvas enligt planen varsam utveckling."

Den nya översiktsplanen har ändrat definitionen och kompletterat med området sydväst om djurparken så att detta ska tillåtas som upplevelseområdet som enligt planläggaren kan innefatta nya åkattraktioner.

Detta område gränsar ju direkt mot Marmorbrukets naturreservat dit inga störningar bör ske, i varje fall utanför ställda gränsvärden. Ändringen av detta har medfört ett antal yttranden i samrådet där den nya användningen ifrågasätts. Således är inget som helst klart med den nya ÖP och några referenser till denna kan rimligtvis inte ske.

Jag anser att all koppling till den nya ÖP av denna planläggning ska tas bort då några referenser till denna inte i dagsläget kan beaktas. Referenser måste istället ske mot befintlig översiktsplan.

Naturvärdesinventeringen

Inventeringen har inte funnits som underlag på kommunen och har således inte beaktats i planförslaget. Jag begärde ut handlingen men den fanns inte tillgänglig på kommunen. Jag erhöll denna den 2017-02-20 efter beställning från Calluna via Norrköpings kommun. Naturvärdesinventeringen kan heller inte betraktas som ett godkänt underlag för planläggningen. Denna är utförd den 9-14/ 11 - 2016 då snötäcket var 5 cm. i området. Inventeringen uppfyller således inte NVI standarden då inga inventeringar kunnat utföras på marktäcket. Ormar, salamandrar och övriga djur på och i ytlagret har inte kunnat dokumenteras.

Likaså gäller fågellivet för flyttfåglar samt boplatser i marklagret. Naturvärdesinventeringen berör även endast planområdet och ingen inventering har skett vad gäller omkringliggande naturvårdsområde västerut och till exempel dess våtmarker.

Jag anser därför att en ny godkänd inventering utförs våren/sommaren 2017 för att få en rättvisande bild av området. Den borde även omfatta omkringliggande naturvårdsområden och våtmarker sydost om planområdet.

Fågelinventeringen

Inventeringen har inte gått att erhålla för bedömning från kommunen. Jag misstänker att någon uppdaterad sådan inte finns då det inte gått att genomföra en sådan under vintersäsongen. Jag antar istället att man utgått från den tidigare utredningen av JP Fågelvind som utfördes i djurparkens egenintresse i samband med förhandlingarna med Mark- och miljööverdomstolen. I samband med synen i augusti 2016 fick denna utredning hård kritik då den inte ger en korrekt bild av fågellivet i området. Inventeringen är utförd från vattentornet i djurparken och från detta ser man inte livsmiljöerna i branterna eller den norra delen av Bråviken. Enligt Jan Pettersson själv så täcker undersökningen från fyren Algers grund och söderut vilket bara är halva Bråviken. Pettersson gjorde tidigare även en preliminär utredning där resultatet blev att det inte överhuvudtaget fanns några rödlistade fågelarter i en radie 3 km. från Wildfire. Detta ifrågasattes av oss klagande då det är klart bevisat att arter finns och är dessutom registrerade och uppföljda av Länsstyrelsen Östergötland. När väl Pettersson gör sin utredning kommer han dock fram till att det finns minst 23 rödlistade fågelarter i närområdet. Det är en ganska stor skillnad mot 0 arter. Vilket förtroende kan man efter detta ha till utredningens slutbedömning. Slutsatserna i fågelutredningen var vid synen även mycket ifrågasatta och

Pettersson ville inte kommentera dessa. Det kan konstateras att fågelutredningen är bristfällig och utförd i djurparkens egenintresse. Jag anser därför att en ny oberoende fågelutredning eventuellt i samarbete med Länsstyrelsen upprättas över vår- sommar 2017 så detta blir korrekt belyst. Det är viktigt att en korrekt bedömning utförs då bland annat ett par av den känsliga pilgrimsfalken häckar i området vars störningskänslighet är svårbedömd. Endast 7 par finns i hela Östergötland. Även falkens bytesdjur anses kunna bli störda av Wildfire.

Riksintressen

Här nämns riksintresseområdet Marmorbrukets naturreservat men inget nämns om området öster om planområdet, Bråviksbrantens naturreservat. Det verkar som man glömt detta område i utvärderingen.

Art- och områdeskydd

Man skriver att det finns ett stort antal skyddade arter i och omkring området för Wildfire. Det står i planförslaget att "Det är kommunens uppfattning att en utveckling av olika upplevelseaspekter i Kolmårdens djurpark främjar och stärker djurparken som besöksmål". Man skriver att detta främjar en långsiktig hållbar användning av mark och vattenområden ur ett sammantaget socialt, ekonomiskt och ekologiskt perspektiv. Det kan ju vara riktigt att en större medvetenhet om djur och natur skapas genom ett besök i parken, men vad får en berg- och dalbana för referens i detta. Denna äventyrar istället hela riksintresset och dess djurliv. Detta måste utvecklas på ett bättre sätt hur sambandet hur berg- och dalbanan kan vara till gagn för att skydda djurlivet med mera i området när det är rena motsatsen.

Natur

Det bedöms i planen att anläggningen antas ge måttliga konsekvenser på naturmiljön. Bedömningen i sista stycket att inga konsekvenser kommer att beröra naturreservaten och att en gynnsam bevarandestatus inte bedöms påverkas för några förekommande fågelarter. Det sistnämnda måste ifrågasättas då det vid förhandlingarna i MÖD av expertis inom fågelornrådet inte alls kunde bortse från störningseffekterna på framför allt pilgrimsfalk och berguv som häckar i området. Jag anser därför att detta måste noggrannare utredas innan man kan bedöma bevarandestatusen av ingående fågelarter, till exempel med en ny oberoende fågelutredning som tidigare nämnts. Här måste även Länsstyrelsen tillfrågas innan en så generell bedömning kan godtas.

Markens beskaffenhet

I planförslaget står att marken på planområdet där banan är placerad består av 1 m. jord och morän. Detta är ju inte korrekt vilket ett flertal bilder från området visar. Berget är ju avtäckt och stora delar saknar någon beläggning

överhuvudtaget. Dessutom har ju ca: 200 träd avverkats som tidigare absorberat regnvatten osv.

Dagvattenhantering

Man bedömer att ingen förändring av dagvattenflöden har skett i samband med exploateringen. Marken på berget har ju avtäckts vilket medför att ingen absorbering av dagvattnet sker därifrån. Vattnet rinner till en del ut i våtmarken sydväst om banan. Det medför ökade vattenflöden i våtmarken samt i efterföljande naturreservat. Dess effekter är okända och har inte genomlysts. Jag anser därför att dagvattenhanteringen måste undersökas och dess effekter redovisas innan planen i denna del kan anses fullständig.

Dagvatten impregneringsmedel

Träkonstruktionen för berg- och dalbanan är impregnerad med medlet Tanalith E12. Enligt produktens säkerhetsdatablad (Bilaga 1) innehåller detta giftiga ämnen och anges som hälsoskadligt och miljöfarligt. Det anges även att det är "Mycket giftigt för vattenlevande organismer kan orsaka skadliga långtidseffekter i vattenmiljön"

En beståndsdel är t.ex koppar. 2000 kg. koppar har använts enligt en rapport till det impregnerade virket. En anmälan angående utlakningen av impregneringsmedlet och dess verkningar inlämnades till kommunen. Djurparken gjorde sedan en utredning kring detta, men undersökte endast kopparutsläppen och inte den kompletta produkten Tanalith E12. Några fysiska provtagningar i de aktuella våtmarkerna gjordes heller inte. Ärendet avskrevs av kommunen men är överklagat till Länsstyrelsen Östergötland. Avrinningsområdet för dagvattnet är till den känsliga våtmarken sydväst om berg- och dalbanan och vidare ner till Marmorbrukets naturreservat. Några fysiska provtagningar i våtmarkerna utfördes inte heller. Endast beräkningar stod till grund för beslutet. En avvaktan på Länsstyrelsens beslut måste ske och en ev. ny utredning av det fullständiga impregneringsmedlet Tanalith E12 och dess verkningar utföras innan planen ev. kan antas.

Inverkan på miljön

Planens genomförande bedöms medföra risk för betydande påverkan på miljön. Detta konstaterar planläggaren, Länsstyrelsen, och Mark- och miljööverdomstolen. Den nya reviderade miljökonsekvensbeskrivningen skiljer sig inte mycket från den som utfördes tidigare av djurparken. Det var även då Calluna som utförde denna. I Mark- och miljööverdomstolen ansåg man att denna inte kunde bortse från att ingen skadlig inverkan kunde ske på omkringliggande naturreservat och dess habitat. Den nu aktuella miljökonsekvensbeskrivningen innehåller heller inget ytterligare som styrker bedömningen att ingen betydande påverkan kommer att ske. Tvärtom visar den nya utredningen att till exempel ljudnivåerna i naturreservaten överstigs både ekvivalent och momentant. Dessutom har man använt en naturvärdesinventering som inte uppfyller standard, samt en fågelutredning som tidigare förkastats som underlag.

Åtgärder för att begränsa miljöpåverkan

Det har konstaterats i MKBn att ljudnivåerna överskrider gränsvärdena i riksintressena. Detta är ju ett skäl till att anläggningen riskerar att medföra en betydande miljöpåverkan. I Mark- och miljödomstolens dom står att det ska belysas "möjliga åtgärder för att förebygga, hindra eller motverka den eventuella negativa miljöpåverkan".

Det är även en motsägbar uppfattning angående ljudnivåerna i MKBn och den kompletterande rapport från Tyrens i augusti 2016 (bilaga 2). I MKBn på sidan 55 står att t.ex. "Vindskyddet ligger dock mer skyddat från bullerpåverkan än stigarna i området." I den kompletterande ljudrapporten (bilaga 2) står tvärtom, "Det kan poängteras att detta sannolikt utgör den plats utanför djurparken där ljudet från berg- och dalbanan är som mest märkbar." Denna utredning är dessutom bedömd fysiskt på plats.

Kommunens slutsats härleder dock enbart till bedömningarna i MKBn vilken är felaktig. Jag kan inte någonstans hitta var man beskriver förslag för reduktion av ljudnivåer eller miljöpåverkan i riksintresset vare sig i planförslaget eller MKBn. Jag har även till djurparken i augusti 2016 anmält de överskridande ljudnivåerna vilket även verifierades av ljudtekniker från Tyrens. Han ansåg att några åtgärder nog krävdes för att komma ner i rimliga ljudnivåer. Detta har dock helt nonchalerats av djurparken. En utredning måste kompletteras i planen för vilka åtgärder som behöver vidtagas på anläggningen för att reducera ljudnivåerna. Allt enligt domen i Mark- och miljööverdomstolen.

Trafik

Djurparken har fått ett större antal besökare de 2 senaste åren som följd av attraktionen "Bamses värld". Detta har skapat trafikchaos både i närområdet men även uppe i Krokek vissa dagar. Djurparken har därför skapat några nya parkeringsplatser, bl.a. ytan vid den gamla pallfabriken HSB. På samrådsmötet påpekade jag de problem som uppstått då en del besökare inte hittar till rätt parkeringsplats utan t.ex. går ut efter sitt besök i parken genom huvudentrén och då upptäcker att bilen står på den andra parkeringen. Man går då på vägrenen längs väg 903 mellan huvudparkeringen och pallfabriken vilket är en riskfylld procedur. Det hör mer till vanligheterna att man möter dessa människor på vägrenen eller ute på vägen med barnvagnar osv. så farliga situationer uppstår. Planläggaren menade på samrådsmötet att ingen allvarlig olycka ännu inträffat så någon sådan lösning var inte aktuell. Jag lever väl i annan värld men trodde givetvis att planläggningen och även generellt ska vi bygga bort risker och förebygga olyckor. Planläggaren vill istället vänta tills en olycka sker.

I Mark och miljööverdomstolens domslut står att prövningen av trafikfrågan kring djurparken ska lösas i planläggningen. Jag har inte i planförslaget sett en färdig lösning på detta och vem som ska hantera detta. Det pratas ju om en förbifärd direkt från E4 till djurparken som en lösning, men trafikverkets representant meddelade vid samrådsmötets slut att trafikverket inte hade några sådana planer under överskådlig tid. Som jag förstod fanns inte ens en planering för detta. Att djurparken skulle lösa några trafikproblem själva

verkar långsökt. Som t.ex den nya förbifarten bakom tropikariet som färdigställdes 2016 tog 40 år att fixa efter påtryckning från Kopparbo vägförening på 70-talet. Dessutom fick väl vi skattebetalare stå för notan. En ny gångväg måste anläggas innan årets säsong mellan huvudparkering och reservparkeringen Pallfabriken" innan en olycka inträffar. Om djurparken ska utökas måste trafiklösningarna utföras snarast. Inte minst även för räddningstjänstens ev. utryckningar. Sommaren 2016 var enligt djurparkens tidigare VD Mats Olsson räddningstjänsten ute i princip varje dag under några veckor för att ta hand om getingstuckna personer.

Sociala konsekvenser

Man anger i planen att bland annat berg- och dalbanan bedöms bidra till ökat välmående hos barn och vuxna då man antar att fler kommer att besöka djurparken och på så sätt öka kunskapen om djur och natur. Faktum är att den första säsongen med berg- och dalbanan i drift har besökarantalet istället minskat från föregående år under normalsäsongen april-september. Ovanstående påstående är således bara en felaktig bedömning och inget annat. Istället har berg- och dalbanan medfört negativa konsekvenser för friluftslivet, men om detta benämns inget. De friluftsmänniskor som normalt vistas i t.ex. Marmorbrukets naturreservat har drastiskt minskat under sommaren-hösten 2016 då berg- och dalbanan med sina ban- och skrikjud helt förstört upplevelsevärdet vid ett besök i naturreservatet.

Dessa miljöer är och kommer att vara viktiga för människors och i synnerhet barns livskvalitet genom att vistas med hänsyn till natur och vilda djur utan några stängsel.

Jag är ju boende i Marmorbruket precis bredvid vägen och möter och pratar med många besökare som vistas i naturreservatet. Jag kan nog säga att 100 % av de jag pratat med är bestörta över denna utveckling.

Hur kan jag då veta att färre besöker naturreservatet, jo det är lätt att kontrollera. Där stigen upp till naturreservatet börjar, finns en frodig växtlighet med stora blad. Normalt sett är dessa nedtrampade då stigen passerar igenom detta område. Det har ingen betydelse om sommaren är regnig eller solig, samma varje år. Under hösten 2016 var det knappt ett blad krökt längs stigen. Jag kan inte tolka det på annat sätt än besökarna har blivit mindre till antalet eller till och med upphört.

I bedömningen av sociala konsekvenser skrivs inte ett ord om naturreservaten och vilken livskvalitet det medför. Ingen tvekan om att planläggningen är vinklad. Jag lyckades inte heller på samrådsmötet träffa någon tjänsteman som besökt området för att kunna bekräfta ovanstående. Inte ens er egen kommunekolog hade besökt området trots att ni har skötselansvaret för detta sedan 2012.

För att verifiera besökarantalet i Marmorbrukets naturreservat kan man till exempel komplettera med en gästbok i en låda där man även får ange sitt upplevelsevärde och störningarna från Wildfire i en 5 gradig skala. Då borde man få en korrekt bild av hur många som besöker området och hur man värderar upplevelsevärdet. Detta kan ju administreras av kommunens ansvarige för naturreservatet. Wildfire kommer rimligtvis inte att vara i drift

denna säsong och då får man ju en grundreferens innan banan ev. tas i drift efter omkonstruktion.

Förutsätter att man gör en utvärdering av de sociala effekterna på vad ett ostört naturreservat medför i välbefinnande och friluftsvärde. Dessa områden är ovärderliga och tillför även dynamiska mervärden för hela samhället. Inte ett ord nämns ju om detta i planförslaget. Jag tror även att ett besök i naturreservatet är mer välmående och kunskapsbyggande än ett besök i djurparken som numera blivit en skrålande nöjespark än ett lugnt strövområde som när jag var småbarnsförälder på 90-talet.

Konsekvenser för stadens attraktivitet

Det står att markanvändningen överensstämmer med kommunens översiktsplan. Detta är inte korrekt som jag beskrivit tidigare. I nuvarande översiktsplan står tvärtom att "I områden med stora attraktiva natur- kultur- och rekreationsvärden eftersträvas enligt planen varsam utveckling". Hur detta harmoniserar med Wildfire önskar jag ha utvecklat.

Däremot finns ett förslag till ny översiktsplan där man avser utöka djurparksområdet västerut med "upplevelseanläggningar mm." men denna plan är ännu inte antagen samt att ett flertal kritiska synpunkter angående användningen av detta område har inlämnats. Visst är djurparken en stor turistattraktion, men den har funnits i 50 år och en enda omdiskuterad attraktion kan inte betyda liv eller död för Norrköpings kommun. Skulle djurparken få avveckla sin verksamhet så är det nog inte på grund av en berg- och dalbana. Det finns större problem än detta som kan vara bidragande. Vi får väl hoppas att djurparken klarar sig utan Wildfire. Stadens attraktivitet kommer även att minska för friluftslivet, då områdets upplevelsevärden går förlorade med anläggningen i drift. Om detta nämns ingenting om i planförslaget. Texten i konsekvensbeskrivningen måste ändras då den inte alls överensstämmer med gällande översiktsplan.

Samrådsmötet

Jag kom till samrådsmötet med 20 frågor som jag önskade besvarade. Jag fick åka hem efter 2 timmar utan en enda fråga besvarad. Vad är detta för samråd. Kunskapen om de aktuella riksintresseområdena som behandlas i planen är ju obefintlig. Istället fick man en genomgång hur viktig denna satsning var för djurparken och kommunen. Uppgifter som inte alls hör till detaljplanen. Planläggaren och kommunekologen verkade helt ovetande om innehållet i MKBn och kunde inte reda ut några som helst frågor.

Kommunen skulle även trixa till det så djurparken skulle kunna köra anläggningen i sommar utan bygglov om planen inte skulle bli klar. Hur opartiskt är detta och är det överhuvudtaget lämpligt när det är klarlagt att anläggningen riskerar betydande miljöpåverkan i riksintresset.

Alternativa platser samt alternativa utformningar

I Miljöbalken 6 kap 7§ ska planförslaget ge en redovisning av alternativa platser samt alternativa utformningar. Detta saknas i planförslaget.

Planförslaget ska ju behandlas i det läge innan banan var byggd. Se punkt 2 och 4.

Sammanfattning planförslag

Jag anser att planförslaget är bristfälligt, man använder delvis gamla utredningar, samt anlitat bolag som är jäviga med djurparken då de tidigare varit dess uppdragsgivare i samma ärende. Man kan heller inte bortse som framgick på mötet att arbetar tjänstemännen inte utfört planförslaget utefter sin profession utan direkt efter politikernas önskemål. Detta framfördes på mötet utan att besvaras av de ansvariga. Däremot ville man gärna prata om djurparkens förträfflighet. Denna planläggning följer samma mönster som de 3 planläggningar jag följt i Marmorbruket. Inget intresse visas till lokalbefolkningens erfarenheter utan endast ett enkelspår mot kommersialisering från ett kontorsperspektiv. Ingen har ens varit ute och fysisk besökt de aktuella områdena. I den nu aktuella planläggningen finns inte ett ord nämnt om till exempel det förlorade upplevelsevärdena i naturreservaten. Planförslaget ställer sig positiv till anläggningen trots att ingenting ytterligare tillkommit som säkerställer det som efterfrågas i domen från Mark-och miljööverdomstolen, att det inte kan uteslutas att de rödlistade arterna i riksintresset inte kommer att påverkas.

Detta planärende ska ju behandla lämpligheten att anlägga en Berg-och dalbana gentemot störningar på riksintresseområdena, inget annat. Nu verkar bedömningen mer handla om stadens attraktivitet och arbetstillfällen. Detta klargjordes tydligt vid synen med Mark-och miljödomstolen när djurparken ville att vi skulle vandra runt i parken och se alla attraktioner. Ordförande i Mark-och miljödomstolen förklarade syrligt att, "Vi är inte här för att besöka en djurpark. Vi är här för att bedöma lämpligheten av ett bygglov för en berg-och dalbana mot angränsande riksintressen så nu beger vi oss direkt mot denna anläggning". Kort och klart.

I domen från Mark och miljööverdomstolen framgår att planläggning för berg och dalbanan och trafiklösningar och tillfartsvägar (föbifart Krokek) ska ske i ett sammanhang. Ingen planläggning har utförts för detta och någon föbifart finns överhuvudtaget inte planerad i överskådlig framtid enligt trafikverkets representant från trafikverket. (se Trafik ovan). Planförslaget är således inte komplett och uppfyller inte domen i Mark och miljööverdomstolen. Det är så mycket brister att jag anser att planläggningen måste göras om med opartiska utredningar och utan politikernas inverkan och påtryckningar som tydligt uttrycktes på samrådsmötet. Planförslaget kommer då sannolikt att utmynna i att ett O alternativ där det föreslås och banan får rivas till förmån för friluftslivet, och ett bevarande för kommande generationer av dessa värdefulla riksintressen.

Miljökonsekvensbeskrivningen MKB

Allmänt samt lämplighet

Miljökonsekvensbeskrivningen är utförd av Calluna. Samma bolag som utförde den tidigare MKBn för djurparkens räkning i samband med

överklagandeprocessen av bygglovets. Denna ansågs då bristfällig och kunde inte utesluta att de rödlistade och andra arter inte påverkades negativt i djurparken eller naturreservatet. Lämpligheten att då använda samma företag till den nu opartiska planläggningen känns ju inte korrekt då man tidigare arbetat för djurparkens egenintresse. Kolmårdens djurpark själva har ju beställt MKBn genom deras kontaktperson Niclas Palmqvist. Detta finns angivet i MKBn sidan 2. På samrådsmötet angavs att det är kommunen som beställer utredningen men att djurparken betalar denna och man var då tvungen att välja Calluna som man har ramavtal med. I och med att djurparken är beställare behöver inte kommunens ramavtal följas och en annan leverantör borde fritt kunna väljas för att undgå en jävsituation. Jag ser valet av Calluna i detta fall som tvivelaktigt och önskar en redovisning hur kommunen har resonerat när man godkänt detta.

Miljökonsekvensbeskrivningen är dessutom utförd vintertid som inte alls kan jämföras eller vara komplett i förhållande till säsongen då berg- och dalbanan är i drift och djurlivet annorlunda. Vid denna årstid finns ju bl.a inga störningar av naturliga skäl. Markskiktet och dess djurliv går ju heller inte att undersöka. Vad gäller fågelutredningen så har man som jag förstått använt den tidigare utförda av JP fågel vind. Denna förkastades ju på synen med Mark- och miljööverdomstolen och medverkande experter, denna är således inte tillämplig i detta fall.

Jag kräver att både MKBn och fågelutredningen görs om och att det till detta anlitas oberoende erkända bolag. Utredningarna måste ju även utföras sommartid för att ha en relevans. Utredningarna på plats kan ju även utföras i samråd med lokalt boende med kunskaper om de lokala förhållandena.

EU direktiv mm.

Jag kan inte i miljökonsekvensbeskrivningen hitta vart man beaktat gällande EU direktiv. T.ex. artikel 4 och artikel 6 mfl. Efterlyser detta samt en bedömning kring dessa. Detta gäller även regelverket kring Natura 2000 området. Det finns inte heller någon hänvisning till föreskrifterna kring Marmorbrukets naturreservat. där det tydligt står att störande ljud inte får förekomma från t.ex musikspelare. Det finns heller inte några referenser till Naturvårdsverkets rapport 5709 "Ljudkvalitet i natur-och kulturmiljöer" där det beskrivs vikten av tysta områden, ljudets del i upplevelsevärde och livskvalitet. Denna rapport har funnits med tidigare i processen.

Jag förutsätter att innebörden dessa direktiv och rapporter tas med i en kommande ny bedömning i ärendet.

Platsval

I miljökonsekvensbeskrivningen står att man ändrat banans riktning så att ljudet riktas ut mot naturreservatet västerut istället för in mot djurparken för att värna djuren i parken. Således är inte de rödlistade arterna och naturreservatets besökare så viktiga att skydda. Banan är ju helt felplacerad så nära naturreservaten, det finns egentligen inte en ända lämplig plats i hela djurparksområdet som är lämplig. Banan borde således rivas och placeras i kommunen, kanske ute vid Bråvalla. Då blir ju stadens attraktionskraft dessutom betydligt större och möjlighet till expansion i princip obegränsad. Störningseffekterna kan väl inte vara ett problem då området tidiga varit

krigsbas för flygvapnet. Det står även att det blir problem att återställa området då betongfundament osv. kommer att finnas kvar. Detta har ju inte varit något problem när den gamla linbanan revs så varför skulle det vara det nu. Det stora problemet är väl att återställa de minst 200 träd som fällts samt att återställa markskiktet på berget. Nu har ju djurparken byggt anläggningen på egen risk och har således ansvaret för att återställa området.

Påverkan

Miljökonsekvensbeskrivningen bedömer att ingen påverkan på riksintresseområdena kommer att påverkas negativt. Bara marginellt. Men det räcker. Överhuvudtaget något som försämrar habitaterna för arterna i naturreservatet är inte tillåtet. Därmed faller hela bedömningen. Den samlade bedömningen måste enligt. På sidan 13 i domen Mark-och miljööverdomstolen står angående tidigare utredning, "Det går inte att med stöd av denna utsluta att dessa arter inte påverkas. De effekter berg-och dalbanan förväntas få på omgivningen är sådan att det vid en sammantagen bedömning att dessa kan antas att berg-och dalbanan medför en betydande miljöpåverkan." I den nu aktuella MKBn liksom den förra, styrks inte att arterna inte kommer att påverkas. Därmed faller hela MKBn efter domstolens tidigare bedömning. Det råder ingen tvekan om att livsmiljöer redan försvunnit genom t.ex fällningen av 200 träd med värdefulla boplatser för fåglar enligt naturvärdesinventeringen. Dessutom överstiger buller-och skrik ljud gränsvärdena både ekvivalent och momentant i riksintresseområdet.

Skadebegränsande åtgärder

Trots anmälningar om störande ljudnivåer har djurparken inte vidtagit några åtgärder kring detta. Trots att detta ska ske enligt det tidigare bygglov. Detta gäller även anläggningen "Bamses värld". Djurparkens tidigare utfästelser att vara tillmötesgående och åtgärda brister har inte infriats. Några förslag eller utredningar kring detta har inte heller redovisats. Tyréns ljudtekniker med mätningar på plats i Marmorbrukets naturreservat anser att en åtgärdsplan för att begränsa ljudstörningarna måste till (bilaga 2).

Trafik

Jag kan inte hitta var i MKBn man utreder hur räddningstjänsten ska komma fram med sina fordon i de fall det är köbildning t.ex. mellan Krokek och djurparken. Sommaren 2016 var det väl inga större problem då besökarantalet var mindre än förväntat och man anordnat de 2 reservparkeringsplatserna. Ökar besökarantalet som är syftet, måste det redas ut hur detta ska fungera. Hur ska 2 personbilar samt en brandbil i bredd kunna mötas på vägen 903 vid köbildning utan att tid går förlorad. ?

Buller åkattraktion

Det är klarlagt att åkattraktionen ger upphov till buller och skrik ljud t.ex. långt in i Marmorbrukets naturreservat. I MKBn finns en tabell där detta tydligt redovisas. Det verkliga ljudnivåerna är betydligt högre i synnerhet vid östlig vind. En redovisning av ljudnivåerna i Bråviksbrantens naturreservat uppe på bergen bortom Karlslund saknas. Detta måste kompletteras i utredning då det är i detta område en del rovfåglar har sina häckningsplatser. Likaså gäller området öster om Vildmarkshotellet mot Kopparbo. Överhuvudtaget verkar inga utredningar gjorda kring dessa områden. Bullerkartan Bilaga 7 i MKBn och ljudvärden som anges i tabeller och text stämmer inte överens. Ljudnivåerna på kartan överensstämmer dessutom inte alls med verkligt uppmätta värden, t.o.m av Tyrens ljudtekniker. Till exempel visas på bullerkartan (bilaga 7 i MKBn) att ljudnivån vid vindskyddet eller Spiran skulle vara < 25 dBA. I tabellerna står det att ljudnivån är 35-40 dBA och Tyrens kompletterande mätning 60dBA. Dessa harmoniserar ju inte alls med kartan som är helt felaktig. Jag tycker detta speglar hela utredningens verklighetsförankring. Jag har påpekat tidigare att dessa datorberäkningar inte stämmer i detta fall, hur långa och krångliga dessa beräkningsprogram namn än har. Det ekvivalenta värdet ligger dessutom högre än 40dBA. Kommunen kan ju göra en kontroll. Det skrivs även i MKBn att det inte finns några särskilda målnivåer för ljud för området (naturreservat). Jag hänvisar då till Naturvårdsverkets rapport 5709 "Ljudkvalitet i natur och kulturmiljöer", så visst finns det rekommendationer. Här redovisas även upplevelsevärden av ljudstörningar. Ljudnivåerna överskrids således i naturreservatet och även för djur i parken nära banan där momentana ljud inte får överstiga 65dBA. Helt klart är att rekreationsvärdet uppe i Marmorbrukets naturreservat drastiskt försämrats vilket kan verifieras med lägre besöksantal sommaren 2016. Vid synen med Mark och miljööverdomstolen besöktes platsen för vindskyddet i naturreservatet där förhandlingar skedde. Varje gång ett tågsett kördes fick man göra uppehåll som en följd av ljudnivåerna då det inte gick att höra varandra. Detta kan bekräftas av de flesta som medverkade vid synen. Djurparkens deltagare Niclas Palmqvist meddelade dock vid samrådsmötet för planen att han inte kunde uppfatta något ljud överhuvudtaget. Djurparkens trovärdighet måste ju starkt ifrågasättas och äventyrar ju även trovärdigheten på bedömningarna i Miljökonsekvensbeskrivningen och övriga utredningar utförda i samråd med djurparken. Man skriver även att vandringsleden som passerar genom naturreservatet bedöms konsekvenserna bli mer än måttliga (ca: 40-45dBA) vilket bara detta måste anses som betydande påverkan från anläggningen. Man skriver även för att bagatellisera ljudstörningarna att "ljudnivåerna från attraktionerna riskerar att överskrida rekommendationerna i Naturvårdsverkets vägledning på en yta som understiger 20 % av naturområdenas totala yta räknat för hela riksintresset längs Bråvikens norra strand. Räknas området väster om djurparken, runt Marmor bruket som ett avgränsat område påverkas ytan större procentuellt sett". Nu är ju riksintresset ända från Marmor bruket till Näverkvärn. Ett ganska långt område. Marmorbrukets sträcka är ju marginell i detta förhållande. Det skulle därför vara intressant att veta hur stor procentsats störningarna har om man endast räknar det aktuella området, Marmorbrukets naturreservat. Vilka störningar som blir i

Näverksvarn är ju ointressanta i sammanhanget. Som jag förstår så måste den siffran rimligen bli 100 % vilket är allvarligt.

Expertvittnena från förhandlingarna med Mark och miljööverdomstolen har överhuvudtaget inte nämnts eller beaktats i MKBn. Både experter för fågellivet och reptiler hördes. Dessa kunde inte med säkerhet fastställa att ingen påverkan skulle ske i samband med driften av Wildfire.

En annan märklig uppgift från djurparkens veterinär var "att om djuren skulle störas av för höga ljudnivåer så kunde man droga dessa att bli mer okänsliga". Är detta verkligen rimligt, och hur ska man hantera djuren i naturreservatet som blir berörda av störningarna. Ska vi verkligen ens fundera på att droga djur för att vi människor ska tillfredsställas med diverse nöjesattraktioner i ett riksintresse reserverat för naturvård?

Djurparken har inte heller utfört några dokumenterade stressmätningar hos djuren som det tydligen finns enkla metoder för genom att mäta kortisonhalten i blodet och sedan jämföra dessa värden före resp. efter en förändring av livsmiljön. Djurparkens veterinär ville inte svara på detta mer än hon tyckte detta var onödigt.

Hon menade på att det räckte med att lyssna på djurvårdarna för att få en säker bedömning. Ingen dokumentation finns således över detta.

Slutbedömning planförslag

Miljökonsekvensbeskrivningen redovisar en slutbedömning på att Wildfire medför en måttlig påverkan på naturmiljön och inga effekter på Natura 2000 området. Studerar man underlaget i miljökonsekvensbeskrivningen samt de expertvittnesmål som redovisades vid förhandlingen i MÖD, är det omöjligt att komma fram till slutsatsen att det överhuvudtaget inte har någon inverkan på eller konsekvenser för naturreservaten Marmorbruket och Bråviksbranten. Man skriver ju själv på sid.40 i utredningen att gränsvärdena i naturreservatet överstiger rekommendationerna och att ljudnivåerna är 40-45dBA i vissa områden.

Denna utredning måste därför förkastas. Den är ju även utförd utefter tidigare utredning från Calluna som utfördes i djurparkens egenintresse. En ny oberoende Miljökonsekvensbeskrivning och även fågelutredning måste utföras under våren-sommaren 2017 för att göra en riktig bedömning.

I Mark och miljööverdomstolens dom P 6782-15 står angående tidigare MKBn "Det går inte med stöd av denna utsluta att dessa arter inte påverkas." Det är heller inte klarlagt hur buller påverkar de rödlistade arterna i riksintresset. Jag kan inte se att denna MKB på något sätt är tydligare än den tidigare att säkerställa ovanstående och uppfyller således inte domen i Mark- och miljööverdomstolen.

I Mark och miljööverdomstolens dom P 6782-15 står att även trafikfrågan ska planläggas i detta sammanhang. Jag kan bara tolka som att planområdet endast behandlar området där Wildfire är anlagd. Därför uppfyller man inte Mark- och miljööverdomstolens dom.

Förslag

Jag föreslår istället då anläggningen av kommunen inte anses innebära någon störning, att denna rivs och istället placeras i Norrköping, t.ex. på Bråvallafältet. Det skapar en mängd arbetstillfällen, dels för flytten men även vid senare drift av anläggningen då besöksunderlaget är betydligt bättre, stadens affärsidkare gynnas, området kan expanderas med fler attraktioner osv. samt ökar stadens attraktionskraft. Parkeringsplatser går lätt att anläggas', samt trafiklösningarna är ju redan klara med infart med breda vägar från Finspångsvägen. Även lokaltrafiken är utbyggd nära området. Det är svårt att förstå att man inte valt ett sådant alternativ än att placera anläggningen i ett område som är det känsligaste vi har i kommunen. I synnerhet när anläggningen inte ens ökat besöksantalet till djurparken vid premiäråret. Istället var den nya Kolmårdens julmarknad som räddade besökssiffrorna till slut.

Kommentar: Synpunkterna noteras. Se synpunktsförfattare 04 gällande hänvisning till översiktsplan. Ett flertal arter i framtagna utredningar omfattas av artskydd enligt 4 och 6-9§§ artskyddsförordningen (2007:845) varför utredningarna är sekretessbelagda. Sammanställning av befintligt material om skyddade arter har tagits fram som publika versioner som allmänheten kunnat ta del av. Ansökan om upphäva sekretesskyddet kan göras hos kommunen

Stadsbyggnadskontoret bedömer att miljökonsekvensbeskrivningen tillräckligt belyser de miljöfrågor som behöver redovisas på grund av den föreslagna detaljplanen., se länsstyrelsens yttrande.

Miljökonsekvensbeskrivningen är en planhandling som kommunen ansvarat och ansvarar för. Kommunen har samma ansvar vad gäller utredningar som tagits fram som underlag till detaljplanen. Calluna är först på rangordningen enligt kommunens ramavtal.

Se kommentarer angående utredning av och påverkan på djur- växtlivet i yttranden tillhörande tekniska kontoret och naturskyddsföreningen ovan. Stadsbyggnadskontoret bedömer att detaljplanen inte medför risk för påtaglig skada för något av berörda riksintressen, vilket även framgår av länsstyrelsens yttrande. Kompletterande inventering av berguv sker i skrivande stund och en komplettering kommer ske med inventering av vattensalamander i det område som naturskyddsföreningen pekat ut. Pilgrimsfalk har genom dess utbredning och flygvägar inte bedömts påverkas.

Hänvisning har skett till samtliga översiktliga planeringsdokument och dess status angivits, hänvisningen till utställningsförslaget till översiktsplanen för landsbygden bedöms lämplig och kvarstår.

Se kommentar gällande buller och trafik under tekniska kontorets och naturskyddsföreningens yttrande. Räddningstjänsten har tagit del av samrådshandlingarna och har inget att erinra mot förslaget.

Samrådsmötet syftar till att lyssna in mötesdeltagarnas synpunkter och förklara förslagets innehåll samt dessa påverkan. Stadsbyggnadskontoret noterar synpunktsförfattarens synpunkter angående samrådsmötet.

Med hänsyn till markens beskaffenhet och detaljplanens syfte bedöms dagvattenfråga tillräckligt utredd. Se bygg- och miljökontorets yttrande i fråga om urlakning från impregneringsmedlet som är behandlat med Tanalith E7 (handelsnamn på en produkt som bland annat innehåller koppar som aktiv substans) i berg- och dalbanans träkonstruktion.

Kontorets bedömning kring sociala konsekvenser framgår av planbeskrivningen och kvarstår. Referenssituation är inlagd enligt länsstyrelsens synpunkt.

Synpunktsförfattare 07

Sammanfattning: Om djurparken inte får utvecklas, kommer djurparken inte finnas kvar. För vem vill ha en park som man inte får utveckla? Varenda intäkt som parken tjänat på sina gäster har gått åt till att förnya, förbättra och förklara djur i natur. Alla är nog med på att om djurparken försvinner rensar det en hel bygd som är beroende av parken. Vårt företag skulle också få en stor del bortriven. När jag läser saker som "riv skiten" eller "gör om, gör rätt", undrar jag om dom här människorna förstår att turismen i Norrköping försämras om Wildfire rivs? För att inte tala om Kolmården? Stockholmsbor kommer till regionen för att besöka restauranger, bo på vandrarhem, köpa förnödenheter etc. Sedan har vi förutom arbetsplatser och sommarjobb, Norrköpings hotell, byggfirmor, städ, event, tryckeri, webb etc. Finns det andra turistmål som har en sådan stor dragningskraft som Kolmården? Kolmården är stort för regionen. Jättestort. Försvinner Wildfire, så försvinner Kolmården. Ett samhälle dör och näringslivet i Norrköping tar en massiv smäll.

Kommentar: Synpunkterna noteras.

Synpunktsförfattare 08

Trafik och parkering: I underlaget till detaljplanen anges att Lopptäppan kan tjäna som parkeringsplats. Det är inte korrekt då tidigare tillstånd för parkeringen gick ut 2016-12-31. Buller och olägenheter: Enligt analys av genomförda mätningar kommer endast del av näraliggande områden att störas av buller från djurparken. I analysen tas endast hänsyn till ekvivalenta bullernivåer. Det mest störande för människor i området är dock de intermittenta skrikjuden som återkommer varannan minut. Detta är att betrakta som en olägenhet och hänsyn måste tas till människor som är känsliga. Ljudnivåerna i del av naturområdet är högre än angivna riktvärden, detta är särskilt allvarligt då människor söker sig dit för rekreation och naturupplevelser. Ljudet från berg- och dalbanan kommer att finnas under hela säsongen då naturområdena besöks. Berg- och dalbanan

upplevs dock från vattnet som monstruös och stör helhetsupplevelsen negativt. Fåglar och rödlistade arter: tillräcklig hänsyn är inte tagen till fåglar och rödlistade arter. Öppettider: I materialet är öppettiderna för berg- och dalbanan inte preciserat. Nollalternativet: nollalternativet är att föredra både människor och natur.

Kommentar: Synpunkterna noteras. Kolmårdens djurpark avser att ansöka om nytt tillfälligt bygglov för säsongen 2017. Planhandlingar och tillhörande utredningar uppdateras med denna information. Se kommentarer angående buller samt påverkan på djur- växtlivet i yttranden tillhörande tekniska kontoret och naturskyddsföreningen ovan. Öppettiderna bedöms inte nödvändiga att precisera eftersom dessa inte regleras i plan.

Synpunktsförfattare 09

Sammanfattning: Vad som är viktigt att ta i beaktning, när vi pratar om turistflödet som kommer till oss varje år, det är att de kommer ju till Kolmården på grund av att Kolmårdens djurpark marknadsför sig så mycket och professionellt. De levererar en produkt som folk vill ha. De utvecklar sig varje år så turisterna vill komma tillbaka. Kolmården har investerat hundratals miljoner de senaste åren för att få allt att nå framgång och för att få en långsiktig produkt med lönsamhet. Om de inte kan fortsätta investera så förstår vi ju att deras fokus på Kolmården kommer att minska. Det innebär att alla företag som finns till för Kolmårdens turister kommer att påverkas negativt. Flera kanske måste stänga och lägga ner sina verksamheter.

Kommentar: Synpunkterna noteras.

Synpunktsförfattare 10

Sammanfattning: Om föreslagna detaljplanen inte godkänns finns en överhängande risk att flertalet arbetstillfällen kommer att försvinna. Wildfire och Kolmårdens djurpark är en reseanledning i världsklass som driver besökare till vår region från både lokalt, regionärt, nationellt och internationellt. Många av dessa besökare efterfrågar olika typer av logi och restauration för att komma till området. Att inte tillåta Wildfire kommer få stora effekter på näringsliv och arbetstillfällen vilket i sin tur leder till minskade skatteintäkter för Norrköpings kommun.

Kommentar: Synpunkterna noteras.

Synpunktsförfattare 11

Sammanfattning: För oss är Kolmårdens utveckling mycket viktig och de senaste åren har vi tydligt märkt av en större efterfrågan och i sin tur fler rum och tack vare det behövs fler personer i personalstyrkan det vill säga vi behöver anställa fler medarbetare. Vår bransch är dessutom duktiga på att anställa ungdomar och nyanlända som får möjlighet att komma in i

arbetslivet. Det gäller inte bara oss hotell utan hela besöksnäringen då dessa besökare kommer hit och spenderar en massa pengar i vår kommun utan att kosta kommunen någonting.

Kommentar: Synpunkterna noteras.

Synpunktsförfattare 12

Sammanfattning: Jag vill att bergodalbanan ska öppna till våren för hela Norrköping och kringliggande städer är i behov av en trevlig upplevelse och sommarjobb med mera.

Kommentar: Synpunkterna noteras.

Synpunktsförfattare 13

Sammanfattning: Stöttar byggandet av berg- o dalbanan. Det betyder enormt mycket för Kolmården, dess affärsidkare och för framtida arbeten till ungdomar. Man måste se framåt inte bakåt. Viktigt för turismen, som i sin tur även ger Norrköpings stad tillfälle att visa upp sig.

Kommentar: Synpunkterna noteras.

Synpunktsförfattare 14

Sammanfattning: Jag bor med min familj i Kopparbo som ligger precis bredvid Djurparken och vi har inte på något sätt blivit störda av Wildfire eller någon annan del av parken i övrigt. Vi har bara känt glädje över alla investeringar dom gjort. Tråkigt att det finns sådana bakåtsträvare som gör allt för att sätta käppar i hjulet för framåtsträvande och initiativtagare inom affärsverksamheter. Bygden behöver nytänkande och drivna företag och djurparken är ett praktexemplar på det. Låt Wildfire vara kvar.

Kommentar: Synpunkterna noteras.

Synpunktsförfattare 15

Sammanfattning: Vi bor nära djurparken och hör vargarna, lejonen och till och med zebraerna dagligen. Vi hör däremot inte Wildfire. Vi åker dagligen till och från vårt hem via Kvarsebovägen men lider inte av trafiken. Om det skulle uppstå ett tillfälle då en eventuell kö kan ställa till det så kan jag lova att alla lokalboende häromkring kan de alternativa vägarna som finns att ta sig både till Krokek och mot Kvarsebo. Jag är egenföretagare och har lagerlokal i anslutning till vårt boende. Jag är beroende av täta leveranser och har aldrig haft problem med dessa på grund av trafiken. Ungdomar får sitt första jobb i djurparken. Det är mycket svårt för unga att få arbete idag och många äldre ungdomar får inte ens sommarjobb. Detta är en möjlighet med ett företag som Kolmården. Kolmårdens djurpark gynnar samhället Kolmården men även utvecklingen av hela Norrköpings kommun. Jag

stödjer och vill se en fortsatt utveckling av Kolmården i den riktning som redan är tagen.

Kommentar: Synpunkterna noteras.

Synpunktsförfattare 16

Sammanfattning: Anläggningen bedöms inte vara till skada för upplevelsen i området. Dess närvaro kommer hjälpa samhället att växa i många år framöver.

Kommentar: Synpunkterna noteras.

Synpunktsförfattare 17

Sammanfattning: Jag jobbar i Kolmårdens djurpark och är även husägare i området Kopparbo som ligger bredvid djurparken. Som anställd är det min förhoppning att Norrköpings kommun kan se värdet av djurparken för hela trakten. Wildfire är stor och iögonfallande och utmanar gamla värderingar om hur djurparken ska se ut. Men världen förändras ständigt och för att idag attrahera gäster till en djurpark behövs nya infallsvinklar. Djurparker är livsviktiga och ambassadörer för alla djur i världen. Stör Wildfire våra djur? Först måste jag säga att ljudnivån inte är så hög som man skulle kunna befarat. Byggnationen är inte slumpartad – ett enormt arbete har lagts på att se till att buller inte når djur eller gäster i onödan. Jag kan inte se någon negativ påverkan på djuren på grund av Wildfire. Som husägare i Kopparbo är det livsviktigt för mig att Wildfire får fortsätta köras och att Kolmårdens ägare vill fortsätta sin fantastiska utveckling av området. Ja stördes inte av de långa bilköerna utan såg det som ett välkommet bevis på fortsatt framgång. De ljud som hörs från djurparken i Kopparbo finner inte jag störande. Tvärtom har jag alltid ansett att Kopparbo är en liten oas av lugn bredvid en myllrande djurpark – en kombination som jag ser som väldigt positivt. Utan tvekan önskar jag att Norrköpings kommun godkänner detaljplanen.

Kommentar: Synpunkterna noteras.

Synpunktsförfattare 18

Sammanfattning: Åtminstone tre av våra största och mest karismatiska rovfåglar förekommer och häckar i nära anslutning till det område där den aktuella berg- och dalbanan anlagts i Kolmårdens djurpark. Det finns vidare en hel del andra särskilt skyddsvärda natur- och fågelvärden i direkt anslutning till berg- och dalbanan. BirdLife Sverige och ÖgOF anser att Kolmårdens djurpark borde åläggas att, som kompensationsåtgärd för genomförda exploateringar, upprätta och följa en skötselplan för de särskilt skyddsvärda miljöer och arter som finns i anslutning till anläggningen. Skötselplanen bör upprättas i samråd med Norrköpings kommun, Länsstyrelsen i Östergötlands län, BirdLife Sverige (inklusive dess

regionföreningar) och Naturskyddsföreningen. Den ska statuera att inga vidare exploateringar får ske som riskerar att påverka arternas förekomst i området.

Kommentar: Synpunkterna noteras. Se kommentarer angående påverkan på djur- växtlivet i yttranden tillhörande tekniska kontoret och naturskyddsföreningen ovan. Kontoret ser positivt på upprättande av en skötselplan och framför synpunkten till djurparken.

Synpunktsförfattare 19

Sammanfattning: Jag vill utifrån ett företagarperspektiv i besöksnäringen förklara vikten av att Wildfire får vara kvar och även få tillstånd att köra under utredningens gång, säsongen 2017.

Kommentar: Synpunkterna noteras.

Synpunktsförfattare 20

Sammanfattning: Trafiksituationen för länsväg 903 mellan gamla safariefarten och Fjällmossevägen, på detta vägavsnitt har väsentligt förändrats efter tillkommande av parkering "Pallfabriken". Tidigare förekom nästan ingen gångtrafik på denna väg. Numera finns det många gående mellan stora parkeringen och den nya parkeringen "pallfabriken" främst under tiden kl. 16:00 – 20:30 under högsäsong.

Kommentar: Synpunkterna noteras. Som framgår i planbeskrivningen finns gång- och cykelvägar inte utbyggda längs väg 903. Då hastigheten är nedsatt under högsäsong och andelen gående och cyklister längs vägen är liten bedöms inga särskilda åtgärder behöva vidtas för att stärka tryggheten för gående och cyklister. Ny skyltning planeras dock på djurparksområdet bland annat med syfte att leda besökare till rätt utgång, för att åstadkomma att besökare leds tryggt mellan entréer och parkering.

Gående från huvudparkeringen kan färdas till huvudentrén antingen via en gångbro över väg 903 eller via ett övergångsställe över vägen. Som framgår i planbeskrivningen kan tryggheten stärkas om gångbron anpassas för exempelvis gående och barnvagnar.

Synpunktsförfattare 21

Sammanfattning: Norrköping är en stad som växer kraftigt genom besöksnäringen och detta blir ett positivt flöde som genererar att folk är villiga att investera i vår stad med ny etableringar av restauranger och hotell mm. Nu hoppas jag att man gör allt i sin makt för att öppna Wildfire och att Kolmården trots detta väljer att fortsätta sin expansionsplan. Kolmården ger Norrköping som stad så mycket mer än enbart en naturpark, och är enligt oss, en viktig nyckel i Norrköpings framtidsplaner.

Kommentar: Synpunkterna noteras.

Synpunktsförfattare 22

Sammanfattning: Jag är nog en av dom som varit kring djurparken längst och sett dess fantastiska resa genom 3 årtionden, från en djurpark som går med förlust till en park vars ägare investerar miljoner varje år. Och Kolmården råkar tillhöra Norrköpings kommun, var rädd om dem.

Kommentar: Synpunkterna noteras.

Synpunktsförfattare 23

Sammanfattning: Detaljplanen ska gälla hela Djurparksområdet för att det över tid ska vara möjligt att se vilka kumulativa effekter de nya attraktionerna har på djurparksområdet. Att göra en detaljplan för bara den del av djurparken där berg- och dalbanan är uppförd är därför inte förenligt med Hovrättens dom. Den miljökonsekvensbeskrivning som utförts är mycket bristfällig och tar inte upp många av de skyddsvärda fågelarterna.

Kommentar: Synpunkterna noteras. Befintliga byggnader och anläggningar på djurparken har redan bygglov och har bedömts lämpliga enligt plan- och bygglagen. Se kommentarer angående utredning av och påverkan på djurväxtlivet i yttranden tillhörande tekniska kontoret och naturskyddsföreningen ovan. Stadsbyggnadskontoret bedömer att miljökonsekvensbeskrivningen tillräckligt belyser de miljöfrågor som behöver redovisas på grund av den föreslagna detaljplanen.

Synpunktsförfattare 24

Sammanfattning: Kolmårdens utveckling är central för Norrköpings fortsatta utveckling. Ett framgångsrikt Kolmården attraherar besökare som inte bara spenderar sin tid och sina pengar på Kolmården. Det blir ringar på vattnet i många andra delar också. Hotell och restaurangnäringen får sin beskärda del – och så även handeln i Norrköping. Vilket i sin tur innebär att vi har en stad med fortsatt stark tillväxt, som invånarna är stolta över att vara en del av och också är goda ambassadörer för.

Kommentar: Synpunkterna noteras.

Synpunktsförfattare 25

Sammanfattning: Kolmårdens existens och utbyggnad är för oss som arbetar inom besöksnäringen i Norrköping av största betydelse. Deras attraktionskraft och förmåga att få människor att välja att besöka vår region under sommarhalvåret är helt avgörande för vår överlevnad som turistmål och har stor inverkan på vår dagliga verksamhet.

Kommentar: Synpunkterna noteras.

Synpunktsförfattare 26

Sammanfattning: Det är endast under ganska få dagar på sommaren och under korta tider på förmiddagen som det bildas köer med djurparksbesökare på väg 903, på grund av långsam inlussning till safariparken (när den fortfarande trafikerades av besökarnas egna bilar och turistbussar) samt till den stora parkeringen. Inför sommarsäsongen 2016 gjordes flera stora trafikförbättringar i anslutning till djurparken, vilka har haft stor betydelse för oss som bor i området. Buller från Wildfire visade sig vara en icke-fråga för oss i Kopparbo. Vi kunde inte höra något alls från Wildfire under förra sommaren. Däremot kunde vi höra skrik från Wildfireåkarna när vi passerat nedanför Djurparken i vår båt, men först efter att vi slagit av på farten så att motorljudet inte maskerat detta ljud. Jämfört med bullerstörningar från andra fritidsbåtar när vi befinner oss hemma i Kopparbo så betraktar vi detta buller från Wildfire som negligerbart.

Kommentar: Synpunkterna noteras.

Synpunktsförfattare 27

Sammanfattning: Kolmårdens ägare och ledning har en långsiktig plan för utveckling och de har satsat mer än 100 miljoner på en berg- och dalbana för att trygga nuvarande och kommande jobb. Jag litar till fullständigt på deras förmåga att välja rätt aktiviteter för att förlänga säsongen och göra djurparken attraktivare för de lite äldre barnen. Kolmårdens satsningar de senaste åren har skapat många jobb i närområdet och även bygget av en berg- och dalbana har ytterligare säkrat upp jobben och framtidstron för hela Kolmården. I Kolmården är vi många som hoppas på en fortsatt god utveckling och min och många kolmårdsbors högsta önskan nu är att djurparken tillsammans med kommunen snabbt får fram detaljplanen och bygglov så inte bara Wildfire kan starta igen utan även att nya häftiga attraktioner kan bli verklighet för hela regionens bästa.

Kommentar: Synpunkterna noteras.

Synpunktsförfattare 28

Sammanfattning: Att djurparken finns ger många sidoeffekter i hela vårt samhälle inklusive näringslivet. Låt Kolmårdens djurpark fortsätta att utvecklas och låt Wildfire bli kvar. Vi är många företag som finns här tack vare djurparken. Låt oss finnas kvar.

Kommentar: Synpunkterna noteras.

Synpunktsförfattare 29

Sammanfattning: Alla vi som bor och verkar i Kolmården hoppas givetvis att Wildfire får starta igen till säsongen och att Kolmårdens Djurpark får fortsätta att utvecklas på ett positivt sätt.

Kommentar: Synpunkterna noteras.

Synpunktsförfattare 30

Sammanfattning

- Naturvärdesinventeringen och dess slutsatser, implementerad i MKB, kan inte godkännas då denna genomförts i hast och vid en årstid (vinter) då inventering av skyddade/rödlistade arter (så som rovfågel, hasselsnok och groddjur) inte är möjlig. De expertutlåtanden gällande rödlistade arter som utgör viktigt underlag till Mark- och miljööverdomstolens (MÖD) dom 2016 har inte beaktats.
- De rapporter om buller och ljud som föreligger till samrådet är i stora delar felaktiga och ger en inte överensstämmande bild av situationen.
- Trafikaspekten är också negligerad och hanteras inte under denna detaljplan. Den bör enligt dom i MÖD hanteras inom detaljplaneringen för Wildfire.
- Läckande toxiska ämnen från impregneringsmedel i byggnadsvirket till Wildfire har inte hanterats. Underlagsrapport i ärendet är vilseledande.

Förslag till detaljplan respekterar inte flera av domskälen från MÖD och uppfyller därför inte domens krav. På grundval av dessa omständigheter är det uppenbart att placeringen och användningen av Wildfire kan antas ha betydande miljöpåverkan.

Bakgrund

(till del hämtad från samrådsunderlagets MKB (Calluna AB, 2017)

Kolmårdens djurpark har under 2014 till 2015 uppfört en berg- och dalbana kallad Wildfire på fastigheten Marmorbrottet 1:21. Anläggningen bedömdes av Norrköpings kommun i ett första skede kunna uppföras med enbart bygglov. En längre process med överklaganden har dock lett fram till att Mark- och miljööverdomstolen (MÖD) hösten 2016 beslutade att anläggningen ska regleras i en detaljplan.

I domen från Mark- och miljööverdomstolen fastställs kortfattat att:

1. Trafikfrågorna kräver en detaljplan.
2. Det råder osäkerhet om bullerstörningarna från Wildfire.
3. Det går inte att utesluta att rödlistade djurarter påverkas av berg- och dalbanan.
4. Det kan antas att berg- och dalbanan medför en betydande miljöpåverkan.
5. Prövningen av berg- och dalbanan måste föregås av detaljplanering där banans miljöpåverkan belyses, i syfte att utreda möjliga åtgärder för att förebygga, hindra eller motverka den eventuella negativa miljöpåverkan av anläggningen.

Hela djurparksområdet ligger inom ett område som är geologiskt intressant med höga naturvärden. Den del av Bråvikens förkastningsbrant som sträcker sig från Marmorbruket i väster till Nävekvärn i öster, är ett riksintresse för såväl naturvård som friluftsliv och stora delar av sträckan, djurparksområdet undantaget, är naturreservat. Ett område sydväst om djurparken är även ett utpekade Natura 2000-område. Detaljplaneområdet ligger i parkens nordvästra del i anslutning till Marine World där andra åkattraktioner såsom Piratskeppet och Delfinexpressen är belägna (se karta).

Avgränsning och påstådda slutsatser i samrådsunderlagets MKB från Calluna AB (2017): Miljöaspekter som konsekvensbedöms i underlaget har avgränsats till naturmiljö, trafik (buller, utsläpp till luft, samt säkerhet), buller från åkattraktion, landskapsbild, samt djurparksdjur. För samtliga miljöaspekter, utom djurparksdjur och delar av naturmiljö som ges lokala värden, bedöms i MKBn att höga, nationella, värden påverkas då det handlar om dels folkhälsa, dels påverkan på riksintressen.

Konsekvenserna av ett genomförande av detaljplanen bedöms bli måttliga för naturmiljö, trafik, buller från åkattraktion, samt landskapsbild. För djurparksdjur bedöms ett genomförande ge marginella konsekvenser.

Att bedöma kumulativa effekter är ett sätt att belysa hur framtida aktiviteter kan addera sådan påverkan att det sammantaget ger effekter för olika miljöaspekter. Den framtida utvecklingen av Kolmårdens djurpark och omkringliggande områden som eventuellt genererar ökade besöksmängder, ytterligare attraktioner och annan verksamhet skulle kunna addera sådan påverkan att det sammantaget får effekter för människors upplevelse av buller utanför parken, naturmiljöer, samt djurparkens djur. I och med att djurparken ligger i ett artrikt område behöver ett helhetsgrepp tas på en framtida utveckling och lokaliseringsfrågor bör nog utredas i ett tidigt stadium, för att minimera konsekvenserna.

Våra synpunkter

Generellt

Uppförandet av berg- och dalbanan innebär enligt vårt förmenande att en ny temapark – en nöjespark inrättas. De s.k. åkattraktioner som tidigare har uppförts är emellertid mycket mindre. Dessa har för övrigt inte föregåtts av detaljplan. Enligt vårt förmenande bör detta ha gjorts. Berg- och dalbanan, benämnd Wildfire, ska därför betraktas som en ny temapark, en nöjespark. En nöjespark har i stor utsträckning annan miljöpåverkan än en djurpark. Djurparken har dessutom aviserat att ytterligare attraktioner kommer att introduceras, möjligen årligen. Detta strider mot MKB direktivets* syfte om djurparken avser att genom att lägga till enstaka attraktioner inom nöjesparkinriktning skulle kunna undkomma en prövning av temaparken som helhet. Wildfire innebär under alla omständigheter en ändring av temapark som får betydande negativ påverkan på landskapet, påverkan på människor, fauna och flora och även samspelet mellan dessa samt kumulativa effekter.

* EUROPAPARLAMENTETS OCH RÅDETS DIREKTIV 2011/92/EU av den 13 december 2011 om bedömning av inverkan på miljön av vissa offentliga och privata projekt.

Trafik

Trafiksituationen inom Kolmården har varit kaotisk. Kommunens Trafikkontor har dock hävdat att väsentliga förbättringar genomförts av trafiksituationen i angränsande miljöer till djurparken. Sommaren 2015 förekom det dagar där det var köer in till djurparken som gick ända ut till E4:an. Trafiksituationen kring och på vägarna till och från Kolmården (samhället) har därutöver varit ansträngd under många år, framförallt under högsäsong i djurparken.

Under 2016 har en ny dragning av infartsvägen till Kopparbo/Vildmarkshotellet skett och nya parkeringsytor har etablerats. Men någon positiv effekt för trafiksituationen av dessa åtgärder har ej kunnat iakttas. I stället har trafiksäkerheten för såväl fotgängare som cyklister radikalt försämrats på den smala Kvarsebovägen (väg 903) i området, då fotgängare, bland annat besökande barnfamiljer, vandrar den ganska långa och extremt smala och oskyddade landsvägsdelen från huvudentré tillbaka till den år 2016 nyanlagda parkeringen inom tidigare Pallfabriken. Den smala Kvarsebovägen (903) måste förses med bred vägren, som rymmer gångtrafikanter och separat cykelbana. Vi anser att en hastighetsbegränsning till 30-40 km/tim måste införas på vägavsnittet (903) mellan Tropicarium och Safariparkinfarten.

Även om kommunen nu har vidtagit åtgärder menar vi att trafiksituationen är fortsatt problematisk. Väg 903 norr om parken saknar vägren. De nya trafiklösningarna har bestående gjort att människor rör sig till fots på vägar som inte är anpassade för det för att ta sig mellan entréer och parkeringar eller till och från Tropicarium. Den lösning som kommunen och djurparken har valt innebär tre parkeringar. Det förekommer inte sällan att besökare går ut en annan utgång än den de kommit in genom och de får då gå längs den tidvis ganska hårt trafikerade vägen mellan parkeringsplatserna. Den nya tillfälliga busshållplatsen är för smal och bussen stannar ute på stora vägen, varefter passagerarna får ta sig till entrén till fots över den trafikerade vägen. De besökare från den närbelägna campingen i Krokek/Sandviken som tar sig till djurparken med lokalbuss måste också ut på vägen för att kunna ta sig tillbaka.

Vi har noterat att kommunen planerat en breddning till extra körfält från länsväg 903 till djurparkens huvudparkering ska utföras. Avsaknaden av ett sådant körfält lyftes fram av kommunen som det kanske största trafikhindret i en promemoria från juni 2015. Vi kan inte se att det över huvud taget finns något anlagt extra körfält här idag. Även trafiksituationen som anläggningen medför måste således anses vara sådan att den kan antas medföra betydande miljöpåverkan genom ökat trafikflöde, större tryck på parkering, försämrad framkomlighet m.m. Kommunen inriktar sig dock i samrådsunderlaget på djurparkens tillgänglighet och det finns ingen analys av hur trafikflödet påverkar de närboende.

Trafiksäkerhetsarbetet måste radikalt förbättras, vilket kräver en detaljplan (enligt MÖDs domskäl).

Kolmårdens huvudparkering, anlagt på 1960-talet, kräver underhåll och en modernisering enligt gällande regler för bl.a. dagvattenhantering, inte minst då kommunen har att följa regelverket för den strikta skyddsزونen för grundvattentäkten Gruvstugan, där denna parkeringsyta är placerad. Trafikdagvatten från denna parkering (ca 2000 parkeringsplatser) leds idag orenat till Kopparbobäcken. I upprustningen/moderniseringen av denna parkering bör också ingå parkeringsrefuger och grönska. Plantering av träd- eller buskalléer längs anlagda parkeringsrefuger är en metod. Därutöver bör avskiljande bullerplank anläggas mot fastigheterna i norr (Fjällmossevägen) samt toaletter för besökarna i omedelbar anslutning till denna parkering.

Vi vill här understryka att dessa ytterligare exempel visar på konkreta behov av en detaljplan (enligt MÖDs domskäl) gällande trafiksituationen och infrastrukturen inom djurparkens huvudparkering.

Buller

Under de år som mätningar och modelleringar av ljudspridning genomförts har djurparken via konsulter presenterat olika riktvärden för buller från Wildfire i sina underlag. En fråga som diskuterats är om mänskliga skrik ljud är sådant buller som omfattas av regleringar. Vi menar att så är fallet och vill här hänvisa till ett avgörande från Vänersborgs tingsrätt, mark- och miljödomstolen, mål nr M 2443-15, av den 3 mars 2016 om Halmstad Äventyrmland där domstolen skriver följande:

Mark- och miljödomstolen konstaterar att den verksamhet som Äventyrlandet ska bedriva är nöjesverksamhet och att det mänskliga ljudet och övrigt ljud som bidrar till ljudbilden får anses vara en direkt följd av denna verksamhet. Det ljud som härrör från Äventyrlandet ska enligt Mark- och miljödomstolens mening därmed mätas i sin helhet, vilket innefattar mänskligt ljud.

Vi anser att i nuvarande underlag till detaljplanen får detta konsekvenser för hur djurparken har beräknat ljud med mera. De rapporter om buller och ljud som föreligger till samrådet anser vi vara i stora delar felaktiga och ger en inte överensstämmande bild av situationen. Det har också i tidigare underlag framgått att beräkningarna är gjorda utifrån förutsättningen att attraktionen är i drift mellan kl. 10 och 17. Djurparken var öppen till 20 på kvällarna, 7 dagar i veckan, under sommaren 2016. Wildfire har under denna period varit öppen till 19.30.

Gällande oss boende i anslutning till området finns anledning att anta att tonala- och/eller slagljud uppkommer. De riktvärden som gäller utomhus vid bostäder ska därför skärpas med 5 dBA, detta också i enlighet med Kolmårdens inledande konsulter uppfattning (se ”miljökonsekvensbeskrivning”, Calluna AB, 2014). Kolmården konsult (Tyréns) menade att eftersom hela området utgör riksintresse för natur och friluftsliv ska ett ekvivalentbullervärde om 35 dB(A) vara utgångspunkten

och detta innebär efter en skärpning med 5 dB(A) att 30 dB(A) bör innehållas.

Vi hävdar att inom omgivande naturområden ska ekvivalentvärdet 35 dBA i riksintresseområdet innehållas lördag, söndag och helgdagar. Eftersom det framgår av av djurparken ingivna utredningar att detta värde inte kan innehållas inom hela området, får betydande miljöpåverkan redan på denna grund anses föreligga. Till stöd för detta hänvisar vi till Naturvårdsverkets rapport 6538 (sid. 12). Se även Naturvårdsverkets rapport 5709 om ljudkvalitet i natur- och kulturmiljöer (särskilt sid. 7, 9 samt 19 ff)

Djurparksdjuren får inte utsättas för buller av sådan nivå och frekvens att det påverkar djurens hälsa menligt. De får endast tillfälligtvis utsättas för mekaniskt buller överstigande 65 dBA (SJVFS 2009:92 - 37 §).

Här vill vi påpeka att vi 2016 skriftligen ställde en väldigt konkret fråga till den ansvariga myndigheten Statens Jordbruksverk. Frågan var ”om 37 § i rubricerade föreskrifter avser maxbullervärde eller ekvivalentbullervärde”. Vi påpekade också att det gör en väldigt stor skillnad i praktiken. Svaret vi fick var att det är maxbullervärde som avses. Detta är det officiella svar som föreligger från den myndighet som har utfärdat föreskriften.

Djurparksdjur får alltså inte utsättas för buller av sådan nivå och frekvens att det påverkar djurens hälsa menligt. De får endast tillfälligt utsättas för mekaniskt maxbuller som överstiger 65 dBA. Av Kolmårdens konsult (Tyréns) bullerutbredningskarta kan man se hur långt 65 dB(A) sträcker sig. Det finns ingen specifik utredning i samrådsunderlaget om vilka djur som påverkas.

Den för friluftslivet värdefulla Sörmlandsleden passerar norr om djurparken. Drygt tre kilometer norr om djurparken – vid Lövsjön – ligger en rastplats från vilken man tydligt kan höra den lilla berg och dalbanan i *Bamses värld* under öppetid i djurparken. Bullret alstras från skrikande människor och högt ljud från högtalaranläggningarna i djurparken. Det går till och med, under i området dominerande vindar från väst och syd, att uppfatta i detalj vad som sägs i högtalarsystemen på detta avstånd från Bamse-anläggningen! Det har även konstaterats att ljudföroreningen från *Bamses värld* når norrut in till den södra delen av Fjällmossens naturreservat, tillika skyddat i Natura 2000. Besökare även till Fjällmossens naturreservat kan alltså räkna med att utsättas för denna ljudförorening i ett område som normalt bör anses som ”tyst”.

Utlakning av giftiga komponenter från impregnerat virke i Wildfire (Structor Miljö Öst AB, 2016)

I samrådsunderlaget avfärdas all problematik kring det faktum att Wildfire är uppförd med 480 ton tryckimpregnerat tallvirke innehållande kraftfulla impregneringsmedel (varumärke: Tanalith E7). Utlakningseffekter till omgivande miljö från detta virke har enligt Structor Miljö Öst AB (2016) enbart behandlat komponenten koppar (Koppar(II)hydroxidkarbonat). 2 ton av kopparkomponenten har använts vid impregneringen. Koppar är bedömd som skadlig för vattenlevande organismer. Riskerna för påverkan på dessa är generellt störst i mjuka, närings- och humusfattiga vatten, samt

vatten med lågt pH-värde (Naturvårdsverket, 2017). De fysikaliska-kemiska förhållandena i de våtmarker som finns i dalgången sydväst om Wildfire bör stämma väl in på denna beskrivning.

En kontroll hos Kemikalieinspektionen ger vid handen att Tanalith E7, utöver koppar (Cu), innehåller de verksamma ämnena Borsyra, 4,5 vikt-%; Tebukonazol, 0,23 vikt-% och Propikonazol, 0,23 vikt-%.

I rapporten påstås bl.a. att "Vatten som rinner av från området, kommer troligtvis att infiltrera i omgivande mark och spridas i sydlig riktning, mot naturreservatet vidare till Bråviken. Då marken består av morän och sand/grus, kommer den i praktiken att fungera som ett fastläggande filter för koppar. Då området är bevuxet av träd och andra växter, kommer även ett visst växtupptag att ske.

Sammanfattningsvis består anläggningen av en stor mängd impregnerat virke, men utlakningen från virket bedöms inte ske i sådan omfattning att den kan innebära oacceptabel risk, varken för människors hälsa eller miljön. Det faktum att avrunnet vatten infiltrerar genom omgivande mark, fungerar i sammanhanget som en skyddsbarriär för spridning."

Vi hävdar att omgivningsbeskrivningen i rapporten inte är korrekt, vilket även får implikationer för rapportens slutsatser. Vid bygget av Wildfire avtäcktes i princip hela området ner till berggrunden, vilket också framgår av uppgifter och fotodokumentation i samrådshandlingarna. Någon större mängd växlighet eller morän-, sand- eller gruslager finns därför inte kvar som kan fungera som infiltrationsfilter. Det har även vid kontakt med konsultföretaget framkommit att utredaren endast nyttjat den topografiska kartan över området och inte gjort besök på plats för att bilda sig en egen uppfattning om markförhållandena.

Då Wildfire-området lutar söderut kommer rimligtvis förorenat dagvatten från anläggningen att hamna i de våtmarker som ligger sydväst om Wildfire och vidare ner till naturreservatet. Vi menar att det inte går att bortse från att en betydande påverkan sker från urlakande toxiska ämnen i impregneringen av trävirket på riksintresset för friluftsliv enligt 3 kap. MB, samt riksintresset för natur och kulturvärden och rörligt friluftsliv enligt 4 kap. MB, samt inte minst på naturreservatet.

Därutöver bör påpekas att motstående uppgifter om byggnadskonstruktionens livslängd anges:

"Banans livslängd bedöms, utifrån andra liknande banor i världen, vara minst 75 år" (Calluna AB, 2017).

"Virket har en livstid på 20 – 40 år. Under denna tid, förväntas 5 – 15 % av träets innehåll av koppar laka ut. Med antagandet att 15 % lakar ut, att det sker på 30 år, samt att utlakningen är jämnt fördelad på varje år, sker en utlakning på 10 kg/år" (Structor Miljö Öst AB, 2016).

Landskapsbild

Vi delar inte påståendet i MKB-underlaget att Wildfire "inte dominerar landskapsbilden i högre grad" (Calluna AB, 2017). Vi menar att anläggningen innebär en kraftfull påverkan på landskapsbilden. Vi vill också påpeka att vid en jämförelse med de fotomontage av

anläggningens placering och dess höjdnivåer i landskapet, som presenterades 2014 i "miljökonsekvensbeskrivning" (fig. 1-3, Calluna AB, 2014) framgår det tydligt att anläggningen i realiteten fått en betydligt större påverkan, såväl i höjd som i utsträckning, i landskapet.

Även från det utkiksberg som finns i närområdet till Wildfire och som ingår i den vandringsled som finns utmärkt, är landskapsbilden givetvis drastiskt förändrad.

Riksintressen, Natura 2000 och naturreservat

Det konstateras, inte minst av tillsynsmyndigheten (Länsstyrelsen) att delar av det aktuella området är av riksintresse för det rörliga friluftslivet och naturvård, vilket också framgår av MKB-redovisningen (Calluna AB). Djurparken ligger dessutom inom ett område av riksintresse för friluftsliv och för kust och skärgård enligt 4 kap MB.

Angränsande eller i närområdet finns även riksintresse för kulturmiljövård enligt 3 kap MB samt Natura 2000 (såväl SPA som SCI). Det kan alltså konstateras att Wildfire är uppförd i ett område direkt angränsande mot två naturreservat, Marmorbruket och Bråviksbranten. Dessa är likaså klassade som riksintresse för sina höga natur-, kultur- och friluftsvärden.

I samrådsunderlaget beskrivs de aktiviteter och värden som avses skyddas med riksintresse för friluftsliv 3 kap MB. Åtgärder som länsstyrelsen i Östergötlands län bedömer påtagligt kan skada områdets värde bör anges. Dessa är särskilt "ändrad markanvändning som enskilt eller kumulativt kraftigt försämrar upplevelsen av området" samt "bulleralstrande verksamhet eller negativ visuell påverkan som påtagligt stör upplevelsevärdena".

Vi menar att Wildfires påverkan på riksintresset för friluftsliv enligt 3 kap. MB, samt riksintresset för natur och kulturvärden och då särskilt rörligt friluftsliv enligt 4 kap. MB, samt på naturreservaten, är betydande. Det finns områden inom riksintressena där den beräknade ekvivalenta ljudnivån uppgår till 50 dBA (Calluna AB) i stället för maximalt 35 dBA. Uppförandet av Wildfire påverkar landskapsbilden negativt och innebär ett negativt visuellt intryck i dessa områden. Upplevelsevärdet påverkas därmed på ett betydande negativt sätt.

Det finns ett Natura 2000 område alldeles utanför djurparkens område (Marmorbruket). Natura 2000 området utgör en del av naturreservatet. Det är utpekade för silikatbranter, hållmarksterräng, taiga, näringsrik granskog samt ädellövskog i branter. Vi kan konstatera att det saknas uppgift om huruvida genomförd markberedning med mera skulle kunna ha påverkan på de värden för vilka området är avsatt. Det förefaller inte ha gjorts någon prövning enligt 7 kap 28 a § MB.

Enligt bevarandeplanen, fastställd av länsstyrelsen 2005-09-16, anges som hotbild bland annat markexploatering och annan förändring av markanvändningen i objektet eller i angränsande områden, exempelvis dikning, bebyggelse, upplag och täktverksamhet även som skogsbruk, avverkningar, markberedning och skogsplantering. I brist på tydliggörande utredning och mot bakgrund av bevarandeplanens uppgifter menar vi att

Wildfire innebär en betydande påverkan på de av Natura 2000 skyddade värdena.

Påverkan på skyddade arter

Av artikel 6.3 i art- och habitatdirektivet framgår att en verksamhet eller åtgärd endast får godkännas på villkor att man har försäkrat sig om att verksamheten inte kommer att ha en skadlig inverkan på det berörda området. Så är fallet när det ur vetenskapligt perspektiv inte föreligger några rimliga tvivel om att verksamheten inte kan ha en skadlig inverkan. Det är alltså fråga om en sträng bedömning där försiktighetsprincipen ska tillämpas. Om det råder osäkerhet om att verksamheten inte kommer att ha en skadlig inverkan på området ska ansökan avslås.

Vi delar inte samrådsunderlagets påståenden att konsekvenserna blir måttliga för ett antal skyddade arter med förekomst i eller i anslutning till området. Vi menar att det finns ett antal skyddade arter som riskerar att påverkas negativt på ett betydande sätt.

Då det råder en total brist på vedertaget inventeringsunderlag, vilket även omnämns i samrådsunderlaget, saknas grund och syfte att kunna belägga förekomst och populationsskattningar av dessa skyddade arter inom djurparken och planområdet. Den naturvärdesinventering som ingår i underlaget till samrådshandlingarna är dessutom gjord under vinterförhållanden med snö på marken och saknar därmed erforderligt kunskapsvärde.

Hasselsnok och större vattensalamander

Hasselsnoken omfattas av bestämmelserna i 4 § artskyddsförordningen och finns upptagen i bilaga 2 och 4 till art- och habitatdirektivet och kräver strikt skydd. Den är klassificerad som en sårbar art (ArtDatabanken, SLU). Hasselsnoken och dess eventuella övervintringslokaler har inte utretts innan markarbeten och byggnation startade. Det är dock dokumenterat att arten förekommer i djurparken (Calluna AB). Dokumentationen bygger emellertid enbart på tillfälliga fynd/observationer inrapporterade i Artportalen (ArtDatabanken, SLU). Dessa saknar dessutom kvalitetssäkring och utgörs i många fall av andrahandsinformation som sedan lämnats till länsstyrelsen från sakkunnig zoolog i djurparken (förhör med M. Höggren vid MÖD-förhandling, 2016). Att i en analys avseende bevarandestatus för arten utgå från detta bristfälliga underlag måste underkännas.

I samrådsunderlaget finns vad vi bedömer som rena spekulationer om planområdets lämplighet för hasselsnok innan exploateringen vidtog. Utgående från flygbilder görs bedömningen att den före exploatering befintliga hållmarkstallskogen var för tät och skuggig för att utgöra lämpligt habitat för hasselsnok. Foton tagna på marknivå motsäger dock tydligt detta antagande. Någon bedömning beträffande i vilken grad populationer av hasselsnok och större vattensalamander skadats av exploateringen är omöjlig att göra i efterhand då ingen systematisk inventering av området genomfördes när området alltjämt var intakt.

För det fall ingen övervintringsplats för dessa arter förekom här kan skadan begränsas till reduktion av lämpliga habitat, men i motsatt fall är den högst

betydande. Vi vill här framhålla att på dessa arters övervintringsplatser ansamlas stora antal av individer varför förlusten av en sådan kan innebära ett hårt slag mot hela populationer.

Större vattensalamander omfattas av bestämmelserna i 4 § artskyddsförordningen och har enligt art- och habitatdirektivet ett sådant unionsintresse att särskilda bevarandeområden behöver utses. Arten finns upptagen i bilaga 2 och 4 till art- och habitatdirektivet och kräver strikt skydd. Förekomst av större vattensalamander i parkområdet har inte tidigare redovisats av Kolmården Djurpark AB. Inte heller för denna art har det skett någon inventering eller kartläggning innan de omfattande markarbetena inleddes. Informationen är begränsad till observationer av lekmiljöer för arten (maj-juni) och innefattar inte för arten nödvändiga terrestra miljöer för födosök och övervintring under större delen av året, inte heller reproduktionsframgång, spridningsvägar och populationsuppskattningar.

Pilgrimsfalk

Pilgrimsfalken omfattas av bestämmelserna i 4 § artskyddsförordningen och är även listad i Fågeldirektivet (Annex I). Pilgrimsfalken har enligt Fågeldirektivet ett sådant unionsintresse att särskilda skyddsområden behöver utses. Arten finns upptagen i bilaga 1 till Fågeldirektivet. Den är klassificerad som nära hotad (ArtDatabanken, SLU).

Berguv omfattas av bestämmelserna i 4 § artskyddsförordningen. Även berguven har enligt Fågeldirektivet ett sådant unionsintresse att särskilda skyddsområden behöver utses. Arten finns upptagen i bilaga 1 till Fågeldirektivet. Den är klassificerad som nära hotad (ArtDatabanken, SLU).

Berguven omfattas av bestämmelserna i 4 § artskyddsförordningen och är även listad i Fågeldirektivet (Annex I). Även berguven har enligt Fågeldirektivet ett sådant unionsintresse att särskilda skyddsområden behöver utses. Arten finns upptagen i bilaga 1 till Fågeldirektivet.

Berguv bedömdes som nära hotad 2010, men en påtaglig populationsminskning har skett under senare tid vilket innebär att den nu kategoriseras som sårbar hos artdatabanken. En minskning av populationen pågår eller förväntas ske. Minskningen avser utbredningsområde, förekomstareal, kvalitén på artens habitat (bytestillgång), antalet lokalområden och antalet reproduktiva individer. Berguv har minskat med 20-50 % de senaste 10 åren (grundar sig bl.a. på riksinventeringsdata).

Gällande havsörn har djurparken år 2016 rapporterat en påbörjad häckning inom synligt avstånd från Wildfire. Denna häckningsplats övergavs senare under våren. Det kan därmed inte uteslutas att störningar, visuellt och/eller via ljudspridning, kan vara orsak. Mot bakgrund av denna förekomst menar vi att även havsörn negativt påverkas av användningen av berg- och dalbanan. På grundval av dessa omständigheter anser vi att det är uppenbart att användningen av Wildfire kan antas ha betydande miljöpåverkan.

Kommentar: Stadsbyggnadskontoret bedömer att miljökonsekvensbeskrivningen tillräckligt belyser de miljöfrågor som behöver redovisas på grund av den föreslagna detaljplanen., se länsstyrelsens yttrande. Miljökonsekvensbeskrivningen är en planhandling

som kommunen ansvarat och ansvarar för. Kommunen har samma ansvar vad gäller utredningar som tagits fram som underlag till detaljplanen. Calluna är först på rangordningen enligt kommunens ramavtal.

Se kommentarer angående utredning av och påverkan på djur- växtlivet i yttranden tillhörande tekniska kontoret och naturskyddsföreningen ovan. Stadsbyggnadskontoret bedömer att detaljplanen inte medför risk för påtaglig skada för något av berörda riksintressen, vilket även framgår av länsstyrelsens yttrande. Kompletterande inventering av berguv sker i skrivande stund och en komplettering kommer ske med inventering av vattensalamander i det område som naturskyddsföreningen pekat ut. Pilgrimsfalk har genom dess utbredning och flygvägar inte bedömts påverkas.

Se kommentar gällande buller och trafik under tekniska kontorets och naturskyddsföreningens yttrande. Räddningstjänsten har tagit del av samrådshandlingarna och har inget att erinra mot förslaget.

Se bygg- och miljökontorets yttrande i fråga om urlakning från impregneringsmedlet som är behandlat med Tanalith E7 (handelsnamn på en produkt som bland annat innehåller koppar som aktiv substans) i berg- och dalbanans träkonstruktion.

Konsekvenserna av ett genomförande av detaljplanen bedöms bli marginella för djurparkens djur, se miljökonsekvensbeskrivning.

Sammantaget bedöms konsekvenserna på landskapsbilden bli måttliga, vilket även framgår av länsstyrelsens yttrande.

Enligt framtagen artskyddsutredningen bedöms bevarandestatusen för havsörn inte påverkas negativt.

Se kommentar under länsstyrelsens synpunkt gällande kumulativa effekter.

Synpunktsförfattare 31

Sammanfattning: Gällande trafiksituationen till och från parken noterade jag en väsentlig skillnad år 2016 mot året innan. År 2016 stod trafiken under högsäsong inte stilla en enda gång utan flöt lugnt och stilla fram till parken på väg 903. Vidare kunde parkens besökare snabbare än tidigare år komma av väg 903 till någon av parkens parkeringar, utökad med två nya parkeringsytor säsongen 2016. Förklaringar kan vara de nya parkeringar som anlagts samt att parken blivit ännu bättre på att organisera trafiken för sina besökare. Gällande buller från parken hör jag flertalet djur ryta, skrika etc. varje dag om vinden ligger på, vilket jag bara tycker är mysigt. Från berg- och dalbanan Wildfire som parken låtit uppföra, hör jag däremot inga skrik eller ljud från banan, det vill säga inga ljud alls från denna bana som ligger inne i parken, min granne. Däremot hör jag flyget till och från Skavsta flygplats, flertalet gånger per dygn, året om. Jag vill med detta

poängtera värdet av att detaljplanen går igenom till Kolmårdens Djurparks fördel och att utvecklingen får fortsätta här ute i Kolmården.

Kommentar: Synpunkterna noteras.

Synpunktsförfattare 32

Sammanfattning: Det är olämpligt att man väljer att planlägga endast en del i taget utan att ge närboende och andra möjligheten att ha synpunkter på helheten som den är tänkt att bli efter ytterligare utbyggnad av nöjesparken. Vi hade gärna sett en detaljplan för hela nöjesdelen och djurparksdelen. Det står i planbeskrivningen på sida 13 punkt 4 att Locketäppan, 350 platser, nås via Vildmarksvägen och ligger direkt norr om Kopparbo. Detta är fel. Det tillfälliga bygglov gick ut 2016-12-31 och marken får inte användas för parkering. Vi har flera gånger påtalat att om en ökning av parkeringsplatsen ska ske så anser vi att det ska ske väster om djurparken och vid befintlig parkeringsplats norr om länsväg 903 inte på Lopptäppan.

Kommentar: Synpunkterna noteras. Befintliga byggnader och anläggningar på djurparken har redan bygglov och har bedömts lämpliga enligt plan- och bygglagen. Vad gäller parkeringen Locketäppan så avser djurparken att ansöka om nytt tillfälligt bygglov för säsongen 2017. Planhandlingarna och tillhörande trafikutredning kompletteras med denna information.

Synpunktsförfattare 33

Sammanfattning: Vi är positiva till Djurparkens utveckling och vill att parken ska fortsätta att växa som den gjort sista åren med en långsiktig ägare som tänker framåt och vill fortsätta satsa ekonomiskt i djurparken. Gällande berg och dalbanan Wildfire inne i parken, stör den inte oss alls, den hörs lite om vinden ligger på i viss riktning, men inget som upplevs som störande på vår tomt. Angående trafiken till och från djurparken har den blivit bättre säsongen 2016, det vill säga den var bättre än året innan. Trafiken verkade flyta på mer och stod inte stilla som den kunde göra tidigare år. Djurparken har sysselsatt många säsongsarbetare under åren och många har haft sin första anställning på parken, vilket betyder mycket för våra ungdomar. Avslutningsvis vill vi poängtera vikten av att detaljplanen går igenom så att Wildfire får vara kvar och köras säsongen 2017. Självklart ska Kolmårdens Djurpark fortsätta vara en ledande djurpark med alla sina djurarter och fantastiska djurskötare som brinner för parkens djur men även utvecklas med åkattraktioner som visat sig vara ett vinnande koncept. Har parken både djur och attraktioner stärker det bara parken, vilket visat sig vara ett vinnande koncept.

Kommentar: Synpunkterna noteras.

Synpunktsförfattare 34

Sammanfattning: Det här specifika bygglov kräver en detaljplan enligt dom i mål BMN 2014-1585. Ni skriver *bör* föregås vilket är felaktigt. Man

Stadsbyggnadskontoret

Vårt diarienummer
SPN-2016/0351

skriver att Wildfires öppettider är desamma som Djurparkens. Detta är otillräckligt. En djurpark är en djurpark och detta är en nöjespark. Jag kräver att det i kommande plan införs en tydlig skrivning om öppettider för nöjesparken.

Kommentar: Synpunkterna noteras. Öppettiderna bedöms inte nödvändiga att precisera eftersom dessa inte regleras i plan.

Allmänt samrådsmöte

Samrådsmöte hölls 28 februari 2017 och ungefär 35 personer deltog. Synpunkter som framfördes på mötet berörde huvudsakligen trafik, - samt buller- och naturfrågor.

Stadsbyggnadskontoret

Christian Wintenby
processansvarig detaljplaneringAnita Johansson
planingenjör